



YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**Evli Çiftlerde Aleksitimik Özelliklerin Evlilik Uyumu Ve Evlilik
Doyumu İle İlişkisinin İncelenmesi**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dilan GÜZEL BULAM

Lefkoşa
Ocak, 2024

DILAN GÜZEL BULAM

Evli Çiftlerde Aleksitimik
Özelliklerin Evlilik Uyumu Ve
Evlilik Doyumu İle İlişkisinin
İncelenmesi

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2023

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

Evli Çiftlerde Aleksitimik Özelliklerin Evlilik Uyumu Ve Evlilik
Doyumu İle İlişkisinin İncelenmesi

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dilan GÜZEL BULAM

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ezgi ULU

Lefkoşa
Ocak, 2024

Onay

Dilan GÜZEL BULAM tarafından hazırlanan “Evli Çiftlerde Aleksimitik Özelliklerin Evlilik Uyumu Ve Evlilik Doyumu İle İlişkisinin İncelenmesi” başlıklı tez, kapsam ve nitelik açısından kalite standartlarına uygunluğu ile ilgili Psikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak tarihinde kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	Adı – Soyadı	İmza
Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Ece Müezzın	
Jüri Üyesi:	Dr. Bingül Harmancı	
Danışman:	Doç. Dr. Ezgi Ulu	

Anabilim Dalı Başkanı Onayı

14.3/2024
Doç. Dr. Meryem Kızıllı
Ünvan, Ad-Soyad
Anabilim Dalı Başkanı

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Onayı

.../.../2024
Prof. Dr. Kemal Hisnü Can Başer
Enstitü Müdürü



Etik İkelere Uygunluk Beyanı

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kurallar gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Dilan GÜZEL BULAM

...../...../2024

Teşekkür

Yaşamımın her aşamasında ve çalışmam süresince bana sonsuz emek sarf eden sevgisiyle bugün olduğum kişi olmamı sağlayan annem Zübeyde GÜZEL' e her konuda desteğini esirgemeyerek inanılmaz derecede destekleyici olan babam Ekrem GÜZEL'e,

Tez sürecimde sabır ve sevgisiyle hep yanımda olduğunu hissettiğim sevgili eşim Ali BULAM'a,

Deneyimlerinden yararlandığım bilgisiyle bana yol gösteren saygıdeğer tez danışmanım Doç. Ezgi ULU' ya

Vakit ayırıp çalışmama gönüllü katılım sağlayan evli çiftlere, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tezimi, doğduğu günden bugüne yaşamıma kattığı sevgi ve varlığıma kattığı değer adına bana anneliği tattıran biricik kızım Alin Ada BULAM'a ithaf ediyorum.

Dilan GÜZEL BULAM

Özet

Evli Çiftlerde Aleksitimik Özelliklerin Evlilik Uyumu Ve Evlilik Doyumu İle İlişkinin İncelenmesi

Dilan GÜZEL BULAM

Yüksek Lisans Klinik Psikoloji Anabilim Dalı

Ocak 2024 /92 sayfa

Bu çalışmada evli çiftlerdeki aleksitimik özelliklerin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada evli bireylerde aleksitimik özelliklerin evlilik doyumu ve evlilik uyumuyla ilişkisinin değerlendirilmesine yönelik ilişkiel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2022 ve 2023 yıllarında Diyarbakır ilinde yaşayan evli çiftler oluşturmuştur. Araştırma, uygun örnekleme modeliyle seçilen 384 gönüllü evli çiftten oluşturulmuştur. Katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla Sosyodemografik Bilgi Formu, aleksitimi düzeylerini ölçmek amacıyla Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20) veevlilik uyumlarını belirlemek amacıyla Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ), evlilik doyum düzeylerini belirlemek amacıyla Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ) kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, evli bireylerin aleksitimik özelliklerinin cinsiyete, yaşa, evlilik yılınave çocuk sayısına göre karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık saptanmazken eğitim düzeyi, bireyin bir işte çalışıp çalışmama durumu, gelir düzeyi değişkenlerinde ise anlamlı farklar saptanmıştır. Bulgulara göre en düşük aleksitimi düzeyi eşi ve çocukları ile bir arada yaşayan bireylerde görülmüştür. Araştırmada evlilik uyumu ve evlilik doyumu yüksek olan çiftlerde aleksitimi puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca evlilik uyumu ve evlilik doyumunun aleksitimik bulgularla evlilik uyumu arttıkça evlilik doyumunun arttığı bu yönüyle evlilik uyumu ve evlilik doyumun pozitif yönlü güçlü kolerasyon olduğu bulunmuştur. Aleksitimiye bakıldığında ise çiftlerin Aleksitimi düzeyinin artmasının evlilik uyumu ve evlilik doyumunu düşürdüğü aleksitimiyle negatif yönlü güçlü ilişkili olduğu çıkrsanmıştır. Evlilik birliği içerisinde aleksitimik özellikler gösteren evlilerin

ilgili meslek uzmanlarınca kendisini ve duygularını daha yakından tanıyacağı çalışmaların yapılması gerekli psikolojik destekten yararlandırılması fayda sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Aleksitimi, Evlilik Uyumu, Evlilik Doyumu

Abstract

Investigation of the Relationship of Alexymitic Characteristics with Marital Adjustmentand Marital Satisfaction in Married Couples

Dilan GÜZEL BULAM

Master's Degree Department of Clinical Psychology

January, 2024 /92 pages

In this study, the relationship of alexithymic characteristics in married couples with marital harmony and marital satisfaction was examined. In the research, the relational screening model was used to evaluate the relationship of alexymitic characteristics with marital satisfaction and marital harmony in married individuals. The universe of the research was composed of married couples living in Diyarbakır province in 2022 and 2023. The research was formed from 384 volunteer married couples selected with the appropriate sampling model.

The Sociodemographic Information Form was used to determine the demographic characteristics of the participants, the Toronto Alexithymia Scale (TAÖ-20) to measure the alexithymia levels and the Near East Marriage Adjustment Scale (YDEUÖ) to determine the marital adjustment, the Marriage Satisfaction Scale (EDÖ) to determine the marital satisfaction levels. According to the research findings, no significant differences were found in the alexithymic characteristics of married individuals compared to gender, age, year of marriage and number of children, while significant differences were found in the variables of education level, whether an individual works at a job or not, and income level. According to the findings, the lowest level of alexithymia was observed in individuals who lived Decently with their spouse and children. In the study, it was found that alexithymia scores were low in couples with high marital harmony and marital satisfaction. In addition, it has been found that marital harmony and marital satisfaction have a positive strong correlation with this aspect, in which marital satisfaction increases as marital harmony increases with alexithymic findings. When looking at alexithymia, it turned out that an increase in the Alexithymia level of couples

is negatively strongly associated with alexithymia, which reduces marital harmony and marital satisfaction. In the marriage union, married people who show alexithymic characteristics will get to know themselves and their feelings more closely by the relevant professional specialists, and it may be beneficial to benefit from the necessary psychological support to conduct studies.

Keywords: Alexithymia, Marital Harmony, Marital Satisfaction

İÇİNDEKİLER

Onay Sayfası.....	1
Etik İlkelere Uygunluk Beyanı.....	2
Teşekkür.....	3
Özet.....	4
Abstract.....	6
İçindekiler.....	8
Tablolar / Şekiller Listesi.....	11
Kısaltmalar.....	13

BÖLÜM 1

Giriş.....	1
Araştırma Problemi.....	1
Araştırmacının Amacı.....	2
Alt Amaçlar.....	2
Araştırmanın Önemi.....	2
Sınırlılıklar.....	4
Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve Ve İlgili Araştırmalar.....	6
Aleksitimi.....	6
Aleksitimi Kuramsal Yapı.....	7
Bilişsel Yaklaşım.....	7
Psikanalitik Yaklaşım.....	7
Sosyal Öğrenme-Davranışçı Yaklaşım.....	8
Nörofizyolojik Yaklaşım.....	9
Evlilik	9
Evlilik Uyumu.....	10
Evlilik Doyumu.....	11
Evlilik Doyumu Kavramı Kuramsal Yapı.....	11
Sosyal Öğrenme Kuramı.....	12

Bağımlılık Kuramı.....	12
Gelişimsel Kuram.....	12
Davranışçı Kuram.....	12
Stratejik Kuram.....	13
İlgili Araştırmalar.....	13

BÖLÜM III

Yöntem.....	16
Araştırma Modeli.....	16
Evren Ve Örneklem.....	16
Veri Toplama Araçları.....	17
Sosyodemografik Bilgi Formu.....	17
Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20).....	18
Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ).....	18
Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ).....	19
Verilerin Toplanması.....	19
Verilerin Analizi ve Yorumlanması.....	20
Çalışmanın Planı.....	21

BÖLÜM IV

Bulgular Ve Yorumlar.....	23
.....
.....	37

BÖLÜM V

TARTIŞMA.....	38
---------------	----

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	46
Sonuç.....	46
Öneriler.....	46
Araştırmacılara Öneriler.....	47
Devlete Öneriler.....	47
Klinisyenlere Öneriler.....	48

Kaynakça.....	50
EKLER.....	63
Ek-1. Katılımcı Bilgi Formu.....	63
Ek-2. Aydınlatılmış Onam Formu.....	65
Ek-3. Sosyodemografik Bilgi Formu.....	66
Ek-4. Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20).....	68
Ek-5.Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ)	69
Ek-6. Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ).....	70
Ek-7. Ölçek İzinleri.....	71
Ek-8. İntihal Raporu	75
Ek-9. Etik Kurul Onayı.....	76
Ek-10. Özgeçmiş.....	77

Tablolar/ Şekiller Listesi

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri.....	15
Tablo 2. Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Puanlarının Normallığı..	19
Tablo 3. Cinsiyete Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	22
Tablo 4. Yaşa Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	23
Tablo 5. Eğitime Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	25
Tablo 6. Çalışma Durumuna Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	27
Tablo 7. Gelire Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	29
Tablo 8. Çocuk Durumuna Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları.....	30
Tablo 9. Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Arasındaki Korelasyonlar.....	33
Tablo 10. Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunun Aleksitimi Yordama Durumu.....	35

Şekil 1. Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumu'nun Aleksitimi'yi Yordama

Durumu.....35

Kısaltmalar

EDÖ:	Evlilik Doyum Ölçeği
KKTC:	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
SSPS:	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
TAÖ:	Toronto Aleksitimi Ölçeği
YDEUÖ:	Yakındoğu Evlilik Uyum Ölçeği

BÖLÜM I

Giriş

Aleksitimi kavramı; ilk olarak psikosomatik vakalarda ortaya çıkan belirtileri açıklamak için türetilmiş olmasına rağmen günümüzdeki araştırmalarında madde kullanım bozukluğu, somatoform bozukluk, depresyon, kaygısal bozukluklar (sıklıkla TSSB ve OKB) gibi farklı psikiyatrik bozukluk belirtileri içinde kullanılmaktadır (Bankiervd., 2001). Aleksitimik özellik gösteren bireyler var olan duygularının bilincinde değildirler, duygularını kontrol tanıyamazlar ve duygularını doğru ifade edemezler (Gençöz ve Motan, 2007).

Şaşıoğlu vd. (2013) 'e göre; kişi anlık nasıl hissettiğini bilmelidir ancak aleksitimik bireyde bu durum farklıdır. Çünkü aleksitimik bireyler duygularını tanımlayamazlar. Bu nedenle de zihinsel olarak boşluktadırlar ve bu boşluğun nasıl dolacağını bilemezler.

Literatür verileri incelendiğinde; evlilik birlikteliğini betimlemeye yönelik birden çok farklı kavramla tanımlandığı görülmektedir. Bunlar evlilikte yeterlilik, evlilikte uyumu, evlilikte doyumu, evlilikte tatmin, evlilikte mutluluk ve evlilik kalitesi olarak farklı olgularla ortaya çıkmaktadır (Erbil ve Hazer, 2018). Evlilikte doyum, bireyin evliliğinden duyduğu tatminin olumlu ve ya olumsuz olduğu ile ilişkilidir. Bireyler evlilikteki doyumu evliliklerine dair bütüncül bakışla yorumlarlar (Baytemir ve Yıldız, 2016). Evlilikte doyumu yakalamış, problemler birlikte çözebilmeye çalışan, karar alma-karar verme konularında uzlaşıyla hareket edebilen çiftleri uyumlu bir evlilik ilişkisi içinde olduklarını ifade edilmektedir (Tutarel vd., 2002).

Araştırma Problemi

Evlilik; toplumun temeli olan ailenin oluşması için ilk adımın atıldığı, çiftler açısından kişisel, sosyal, cinsel ve özellikle duygusal açıdan paylaşımların olduğu toplumun önemli bir kurumudur (Baba ve Durmuş, 2014).

Evlilikte uyum, eşlerin evliliklerini sürdürürken birbirlerine karşı duyduğu mutluluk ve memnuniyettir. Evlilik sürecinde çiftlerin kendi duygu durumlarını tanıyabildikleri, birbirlerinin duygularına önem verdikleri ölçüde daha uyumlu ve doyum sağlayan bir evlilik yürüttükleri gözlenmektedir (Erberk vd., 2005). Evlilik, karşılıklı iletişim ve etkileşimdir. Eşlerin birbirlerine karşı kişisel ve toplumsal

beklentilerini ifade edebilmeleri için, etkileşim içinde olabilmeleri gerekmektedir. Sağlıklı bir iletişim evlilik yaşamının kalitesini belirlemekte ve evlilik uyumu için ön koşul oluşturmaktadır. Çiftlerin iletişim sorunlarının, evlilik uyumunu olumsuz etkileyeceği düşünüldüğünden, iletişim problemleri giderilmeden uyumlu bir evlilikten söz edilememektedir (Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Evlilikte doyum ise eşlerin kognitif, sosyal, duygusal bilişsel, bedensel ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanılmamasına göre çiftlerde oluşan evlilikleri ile ilgili öznel algılarıdır. Evlilik doyumu ve evlilik uyumu yüksek olan evliliklerde sağlıklı bir aile yapısı olduğu gözlenmektedir. Sağlıklı bir evlilikte, sağlıklı bir aile yapısı, sağlıklı bir aile yapıları ise temelleri sağlıklı kurulmuş bir toplum demektir. (Taşköprü, 2013).

Literatürde aleksitimi kavramının; sınırlı bir düşlemsel yaşantı ve imgelem, duygudaşlık kuramama yani empati yoksunluğu, dürtüsel davranışlar, duyguları bedenselleştirme savunma mekanizması ve duygusal deneyimler alanlarında kısıtlı ifade edebilme yeteneği ile ön plana çıktığı iddia edilmektedir (Şaşıoğlu vd., 2013). Evli bireylerde aleksitiminin olup olmadığı yerine evli çiftlerdeki aleksitimik belirtilerin çokluğundan bahsetmek daha doğru bulunmaktadır. Duygularını anlamlandırıp ifadeye dökemeyen, dışadönük düşünen ve sınırlı düşlemsel yaşantısı olan bireylerde aleksitimik bulgular olduğu ayrıca bu kişilerin aleksitimik özelliklere sahip olduğu öne sürülebilmektedir (Koçak, 2003). Dolayısıyla bu çalışmanın problem cümlesi evlilerde aleksitimi bulgularının evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile bir ilişkisi var mıdır? Şeklinde oluşturulmuştur.

Araştırmacının Amacı

Çalışmanın amacı, evli çiftlerde aleksitimik özellikler ile evlilik uyumu ve evlilik doyumunun ilişkisini araştırmaktır. Bu amaca göre aşağıdaki alt amaçlar incelenmiştir.

Alt Amaçlar

1. Evli çiftlerin aleksitimi özellikleri, evlilik uyumları ve evlilik doyumları sosyodemografik değişkenlere (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi ve çocuk durumu) göre farklılaşmakta mıdır?
2. Aleksitimi, evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Evli çiftlerin aleksimitik özellikleri, evlilik uyumu ve evlilik doyumunu yordamakta mıdır?

Araştırmanın Önemi

Farklı özellikler taşıyan eşlerin günlük yaşamın tempolu ritmine uymaları, yaşadıkları olası sorunları uzlaşma içinde çözümlenmeleri beklenir. Uyumlu evlilik; çiftlerin birbiriyle aktif etkileşimde oldukları, evlilikleriyle ilgili kararlarda görüş birliği içinde olan sorunlarını uzlaşarak çözüm üretebilen, evlilik ilişkilerinden mutluluğu yakalamış çiftlerin evliliği olarak tanımlanabilmektedir (Erbek vd., 2005). Farklı bir tanıma göre de evlilik uyumunun yüksek düzeyde olması; eşlerin yüksek doyuma ulaşması, birbirlerine karşı tutumlarının olumlu olması, birbirlerine yönelik anlayışsız davranışlarının az ve ya yok olmasıyla açıklanmaktadır (Robles vd., 2014). Evlilik doyumunda eşlerin birbirlerine karşı sevgileri, saygıları, cinsel hayatları, iletişimleri, ekonomik bütçede ortak söz hakkı problemleri paylaşma, psikolojik iyilik halleri esassen, evlilik uyumunda çiftlerin karşılıklı anlaşabilmeleri önemlidir. Literatürdeki araştırmalar bu iki kavramın birbirinden farklı kavramlar olarak değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir (Yılmaz vd., 2005).

Aleksitimik kişilik yapısının çeşitli psikiyatrik vakalarda gözlenmesinin yanı sıra, sağlıklı kabul edilen bireyleri, çiftleri ve dolayısıyla da toplumu olumsuz etkileyebileceği sonucuna ulaşan farklı araştırmalar yürütülmüştür (Batıgün ve Büyüksahin, 2008). Sağlıklı kabul edilen bireyler üzerinde tespit edilmeye çalışılan Aleksitimi düzeyine bakıldığında, sosyal ilişkilerinde zorluklar yaşayan sağlıklı kabul edilen örneklemeler ile aleksitimi düzeyi ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir (Levant vd., 2009).

Vanheule vd., (2007), aleksitimi ile sosyal etkileşimdeki oluşabilecek problem arasında anlamlı düzeyde ilişki tespit etmişlerdir. Aleksitimi ve duygusal ilişkiler arasında ise ters yönlü yüksek düzeyde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya evlilik uyumu ve evlilik doyumunun evli çiftleri aleksitimi değişkeni ile ilişkisi araştırılmıştır. Literatüre bakıldığında varolan çalışmaların yanısıra ülkemizde aleksitiminin, evlilik uyumu ve doyumuyla ilişkisi boyutunda gerçekleştirilen araştırmaların sınırlı sayıda olması, evlilik öncesi çiftlerde önleyici müdahale planlarının oluşturulması ve ilgili konudaki çalışmaların alana dahil edilmesinin elzem bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir (Humpuhreys vd., 2009). Bu nedenle ülkemizde aleksitiminin evli çiftlerin evlilik uyumu ve evlilik doyumlarını ne derece

etkilediğinin anlaşılmasına ve tanıtılmasına ihtiyaç olduğu düşüncesi çalışmanın önemlerinden biridir.

Araştırmada, evlilik uyumuyla evlilik doyumu arasında ve aleksitiminin ilişkisi incelenecek ve elde edilen bulgular doğrultusunda literatüre katkı sağlanacaktır. Çalışmada kullanılan anket ve uygulamalar aracılığıyla evlilerde aleksimitik durumlar ile evlilik uyumu ve evlilik doyumunun ilişkili olup olmadığı anlaşılmaya çalışılmış, çalışmanın bu alandaki araştırmaların eksikliğini gidermesine katkı sağlayacağına inanılmaktadır.

Sınırlılıklar

- Araştırmanın örnekleme 18 yaş üzerinde evli olan ve okuma yazma bilen kadın ve erkek bireyler ile sınırlıdır.
- Araştırma Türkiye de Diyarbakırlı sınırlıdır.
- Araştırmadan elde edilen bulgular, Toronto Aleksitimi Ölçeği, Yakınoğru Evlilik Uyum Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeklerinin ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.
- Araştırma 2022-2023 yıllarında toplanan bulgularla sınırlıdır.
- Araştırma uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan 384 katılımcı ile sınırlıdır.

Tanımlar

Aleksitimi: Kişinin hissettiği duygunun ne olduğunu bilmemesi, duygularını anlamlandırmada ve işlemede güçlük yaşamasıdır. (Güleç vd., 2009).

Evlilik Uyumu: Evlilik uyumu kavramı çiftlerin evliliğinden duyduğu memnuniyeti, sorunlarını evliliği yıpratmadan çözebilme uyumu olarak tanımlanmaktadır (Şen ve Oğuz, 2017).

Evlilik Doyumu: Çiftlerin kritik konular için anlaşmaya çabaladıkları, birbirlerine duygusal olarak yakınlık geliştirdikleri evliliklere doyuma ulaşmış bir evlilik denmektedir (Yıldız ve Baytemir, 2016).

İletişim: İletişim eşlerinin birbirleriyle ve eşleriyle anlaşabilmesini, ilişki kurabilmesini, sorunlarını çözebilmesini ve çevresindeki kişilerle uyumlu olabilmesini sağlayan bir beceridir (Telman ve Ünsal, 2012).

Empati: Kişinin kendi istek ve beklentilerinin farkında olarak, kendi benliğini kaybetmeden kendini karşısındaki kişinin yerine koyabilmesi ve onun istek ve beklentilerinin farkında olabilmesidir (Nelson vd., 2022).

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Aleksitimi

Aleksitimi kavramını, Sifneos (1973) tarafından, günlük yaşantıların duygusal taraflarını tanımlamada, açmada ve söylemede psikolojik noksanlık olarak ifade edilmiştir. Bu duruma; kişinin duygulara ve duygularına karşı “ Kör ve Sağır ” olması olarak tanımlanmaktadır. Burada bahsedilen körlük ve sağırlığın fizyolojik değil psikolojik yetersizlik olarak bireyde mevcut olması hali denilmiştir (Guttman ve Lise, 2002). Bir diğer tanımda aleksitimi; bireyin duygularını fark etmede, adlandırmada, ifade etmede zorlanması hatta çoğunlukla duygusal deneyimler için duygu yoksunluğunu karakterize etmektedir (Motan ve Gençöz, 2007).

Aleksitimik özellikler gösteren bireyler düşüncelerini ya yüksek bir ses tonuyla aşırı bir tepkiyle anlatır ya da aktif olamamalarından dolayı düşüncelerini doğru bir şekilde dile getiremezler (Akgün ve Polat Uluocak, 2010). Aleksitimiklerin zihinleri anlamsızlıklarla dopdolu ve tutarsızdır. Terapötik etkileşimlerinde aleksitimikler odaklanabilir fakat bu odaklanma kendileri ile ilgili değil dış olaylar üzerinedir. Kendi duyguları üzerine konuşulduğunda; konu ile ilgisiz davranışlar sergilerler. Bu kişilerle duygusal deneyimleri üzerine iletişime geçmek güçtür. Bireyin yaşadığı duygusal deneyime bu deneyimin sebep ve sonuçlarına, fizyolojik etkilerine yönelik sorulan sorular ya çok yüzeysel bir biçimde birey tarafından geçirtilir veya kişi sorulan soruya içsel deneyimlerinden uzak cevaplar verme eğiliminde olur (Vanheule vd., 2011).

Aleksitimik özellik gösteren bireyler sosyal ilişkilerinde zorlanma duygulardan arınık, mekanik bir iletişim ve eğlence alanı olan sanal dünyaya yönelme görülebilmektedir (Şenkal, 2013). Bu bireyler iyi ve ya kötü olaylar karşısında duygusal tepki vermezler, duygu ve düşüncelerinin ayırıcına varamadıkları için duygularını ifade etmeleri gereken yerlerde de düşüncelerini ifade ederler (Kemerli ve Çelik, 2015).

Aleksitimikler, psikolojik uyarılmışlık ve duygulanımlarının ayırıcına gidemezler. Duygularını işlemede sorunlar yaşarlar. Duygularını anlamlandıramaz ve aktarmada zorluklar yaşarlar. (Güleç vd., 2009).

Aleksitimi Kuramsal Yapı

Aleksitimi kavramını açıklamaya çalışan farklı kuramsal temeller bulunmaktadır. Bunlar, psikoanalitik kuram, sosyal öğrenme- davranışçı yaklaşım kuramı, bilişsel yaklaşım kuramı, nörofizyolojik yaklaşım olm dört başlık altında toplanabilir.

Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel kurumun öncülerinden Beck çalışmalarını 1960'lı yıllarda yapmıştır. Beck'e göre, yaşamın ilk yıllarından itibaren sosyalleşme döneminde birey bir yandan sosyalleşirken diğer yandan düşünce ve inançları oluşur. Bu düşünce ve inançlar bireyin şemalarıdır. Kişinin şemaları düşünmesinde olayları anlamasında ve analiz etmesinde etkindir. Bireyin bilişsel çarpıtmaları, otomatik düşünceleri ve inançları bireyin şemalarını etkilemektedir. Bu boyuttan bakıldığında aleksitimiye, bilişsel gelişim sürecinde ortaya çıkan aksamaların sonucu şeklinde değerlendirilmektedir (Bengisoy vd., 2019).

Başlangıçta depresyon tedavisinde kullanılmak üzere oluşturulmuş olmakla birlikte günümüzde depresyonla birlikte anksiyete bozuklukları, kişilik bozuklukları, bireyin duygularını fark etmekte ve sözel şekilde ifade etmekte zorlanması şeklinde karakterize edilen aleksitiminin tedavisinde de kullanıldığı görülmektedir (Süler, 2017).

Psikanalitik Yaklaşım

Psikanalitik yaklaşım, bireyin çocukluk dönemi yaşantıları ile aleksitiminin bağlantılı olduğu görüşünü savunmaktadır. Buna göre psikanalitik yaklaşım, çocuklukta yetersiz kalan anne çocuk ilişkisinin aleksitimiye yol açabileceği görüşündedir. Anne ile çocuk arasında sağlıklı bir ilişki gelişmemişse, çocuğun ihtiyaçları yeterince karşılanamamıştır. Bunun bir sonucu olarak yetişkinlikte duygularını ve kendini ifade etmekte sorun yaşanacaktır. Ayrıca çocuklukta olumsuz yaşantılar, çocuğun hayal kurabilme becerilerini olumsuz etkileyeceği için yetişkinlikte bu yetilerden yoksun kalınması muhtemeldir (Birgün, 2021).

Psikoanalitik yaklaşımın öncüsü kabul edilen Freud'un öğretileri günümüzde yalnızca psikoloji alanını değil haricinde sosyal bilimler, tıp gibi farklı alanları da etkilemektedir. Freud'a göre kişiliği üç temel başlıkta ele almıştır. Bunlar; id, ego ve

süper egodur. Frued'e göreid, ego ve süper ego insanların kişiliğini var eden özellikleridir (Uytun ve Öztöp, 2015).

İd: Freud, İd'i kişiliğin ilkel yanı olarak açıklamaktadır. İd, güdülerden meydana gelen enerjiyi taşımakta ve dürtüsel davranmaktaadır. Bu dürtülerin en baskın geleni ise cinsellik ve saldırganlıktır. İd, istek ve arzularını en hızlı şekilde yerine getimeyi istemektedir.

Ego: Kişiliğin fenotipşekillenen toplumsal kabul gören tarafıdır. Ego, kişinin nerede, ne zaman, nasıl davranışlarda bulunacağına yön vermekte ve idi ve süperegoyu denetlemektedir. Ego, id ile süper egonun arasındaki dengedir ve ikisi arasındaki çatışmada çatışmayı çözümlenmektedir.

Süper ego: İd'in doyumsuz isteklerine karşı koyandır. Süper ego kişiliğin toplumsal yanısıdır ve toplum dayatmalarına göre çalışır.

Freud kişiliği buzdağına benzetir, ona göre kişilik görebildiğimizden çok daha fazlasıdır. Kişinin görünmeyen yanı tıpkı buzdağındaki gibi suyun altındadır. Temelinde acı duyacağı duyguların yok sayılmasının ve sözel olarak ifade edilmemesinin yani buz dağının görünmeyen kısmına itilmesinin nedeni bireylerin savunma mekanizmalarındaki bozulmaya bağlamaktadır (Şaşıoğlu vd., 2013). Aleksitimiye doğrudan etkileyen değişkenler arasında aile içindeki sözel ifade zorluğu, kişilik özellikleri, duygusal travmalar, geçmiş yaşantılar yer almaktadır bu açıdan aleksitimik bireylerde savunma mekanizmalarının kullanımının daha fazla olduğu söylenebilir. Aleksitimik bireylerde belirtilen özelliklerin düşük ve ya yüksek olması evlilikteki uyumu ve evlilik doyumunu da etkileyeceği sonucuna varılabilir (Soylu ve Kağnıcı, 2015).

Sosyal Öğrenme- Davranışçı Yaklaşım

Epözdemir (2012), gelişimin erken çocukluk evresinde çocuğun yer aldığı ailedeki ortam ve yaşamını sürdürdüğü çevrenin, yetişkinliğinde aleksitimik özellikler gösterme olasılığını düşüreceğini belirtmiştir. Çocuğun bulunduğu çevrede duygu ve düşüncelerini ifade etmesi yerine bastırmasının ileride aleksitimik özellikler gösterme olasılığını arttıracakını belirtmiştir.

Duyguların ifade edilme şekli toplumdan topluma farklı olabilmektedir. Gelişmiş toplumlarda duyguların paylaşılması, aile içinde ifade edilmesi önemli görülürken özellikle geri kalmış toplumlarda kişinin duyguların bastırması daha sağlıklı bulunmuştur. Bireyin içinde yaşadığı çevrede duyguların bastırıldığını gözlemleyen çocuklarda aleksitimiye daha fazla rastlanmaktadır. Bu toplumdaki bireylerde görülen somatizasyon çoğunlukla sosyo-kültürel etki ile bağdaştırılmaktadır (Bağcı, 2008).

Nörofizyolojik Yaklaşım

Aleksitiminin nörofizyolojik açıklamalarında, psikosomatik bozuğu olan hastaların limbik sistem ve neokorteks bağlantılarında kopuk olduğu deneysel alandaki araştırmalarda beynin ön tarafının, duygu işleme, tepkide bulunmada önemli olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmaya göre aleksitimi beynin ön kabuğunda oluşan işlevsel bir bozukluğun, duygusal yaşantılara dönüşmeyerek duyguların ifade edilememesine ve bedensel tepkiler oluşmasına yol açmaktadır (Koçak, 2002).

Evlilik

Evlilik kavramı; “iki bireyin farklı değerler ile biraraya geldiği, toplumsal onaylamayla gerçekleşmiş bir sözleşme biçimidir. Bu sözleşme biçimi kanunlarla şekillenerek resmi, duygusal, davranışsal ve biyolojik yanları olan bir sosyal modeldir (Ateş, 2012). Başka bir tanımda evlilik; gelenekler, toplumsal normlar ve değerlere dayalı toplumsal bir anlaşmayla oluşan evrensel yapıdır (Kumcağız vd., 2020).

Evlilik; birlikteliği kalıcılaştırma, koruma ve sürdürme amacıyla iki kişi tarafından aile kurulduğu ve nesillerin sürekliliğinin sağlandığı kurumun adıdır. Evliliğe toplumun temeli denmesinin sebebi budur. Evlilik, nesillerin devamı için önemlidir aynı zamanda toplumun sosya kültürel devamlılığını sürdürmek bakımından önemli görülmektedir (Duman, 2012). Çoğunlukla kavram olarak tanımlanmış olsa da günümüzde evlilik uyumlarının düşmesi, evlilik doyumlarının azalması ve nihayetinde evlilikte ayrılıkların akabinde boşanma sayılarının artması bu tanımlı oluşturan değişkenlerin ve bu tanımlı etkileyen etkenlerin net olarak anlaşılamadığını düşündürmektedir. Aynı zamanda farklı evlilik tanımları olduğu görülmektedir. Hayward ve Zhang (2006) evliliği; bireylerin genel sağlık durumunu

iyileştiren ve yaşam doyumlarını arttıran toplumsal bir kurum olarak tanımlamışlardır.

Mutlu bir evliliğin ön şartı olarak değerlendirilebilecek yordayıcıların başında evlilik doyumu, evlilik uyumu ve aleksitimi olduğu söylenebilir. Bu amaçla son yıllarda araştırmacıların bu yordayıcılarla daha fazla ilgili olduğu ve yapılan araştırmalarla alana önemli katkılar ve değerlendirmeler kazandırdıkları görülmüştür ancak gene de alanyazında yapılan incelemelerde eşlerin aleksitimik özellikleri, evlilik uyumu ve evlilik doyumu değişkenleri arasındaki ilişkilerin yeterli boyutta araştırılmadığı gözlenmiştir. Farklı kuramların ve farklı değişkenlerin kendi aralarında ne yönlü ilişkilendiğinin bilinmesi bu konuda gerekli düzeydefarkındalığın sağlanmasının evlilik birlikteliğindeki bireylerin edimlerinin ve kişisel tutumlarının anlamlandırılabilmesi için önemlidir (Buluş, 2011).

Evlilik Uyumu

Evlilik uyumu; çiftlerin evliliklerinde birbirlerinin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmesi olarak tanımlanmaktadır (Acer, 2020). Evlilik uyumu; evlilikten yüksek düzeyde doyum alınması, eşlerin birbirlerine karşı olumlu tutum içinde olması şeklinde de ifade edilmektedir. Evlilik uyumu kavramı, diğer kavramlardan daha genel olmakla beraber evlilik doyumunu da kapsadığı söylenebilmektedir (Robles vd., 2014).

Evliliğin sürdürülebilmesi için çiftlerin uyumlu olması gerekmektedir. Bu uyum evlilik sürecindeki beklenti ve isteklerde denge kurulmasına katkı vermektedir. Evlilikte uyum için, eşlerin birbirlerine uyacak şekilde değişim göstermeleri gerekmektedir. (Tosun, 2020). Evlilik ilişkisindeki uyumun, kişinin hayatındaki önemli bir destekleyici olduğu ayrıca fiziksel ve psikolojik iyilik halini olumlu etkilediği araştırmalarla desteklenmiştir (Kabasakal ve Soylu, 2016).

Evlilik uyumunda, eşler arasındaki fikir birliği, çatışmaları düzeltmek için eşlerin kullandığı yöntemler, evlilikten duyulan memnuniyet ve ya memnuniyetsizlik, cinsel uyum, duygudaşlık, duygu ve düşüncelerin karşılıklı paylaşımı gibi faktörler karşımıza çıkmaktadır (Kapucu, 2014). Evliliğin kaliteli olarak algılanması için karşılıklı sağlıklı iletişim kurabilme, kurulan iletişimden doyum sağlayabilme ayrıca maruz kalınan stresle baş edebilme de birbirlerine destekleyici olmaları gereklidir (Çakır, 2008).

Evlilik Doyumu

Evlilik doyumu; sağlıklı bir aile yaşamının ve bireyin sağlıklı gelişiminin temelidir (Thenmozhi, 2015). Kişilerin ilişkilerinin bütünüyle ilgili duyguları öznel mutluluk ve hoşnutluk hissleridir. Evlilikteki huzursuzluklar aile bireylerinin psikolojik ve fiziksel sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Bu yüzden eşlerin evliliklerinden tathminkar oluşu evlilik doyumu için önemlidir.

Evlilikte doyum ve uyum konusunda eşleri zora sokan nedenlere bakıldığında kişisel sorumluluklar, evlilikle beraber farklılaşan sosyal yaşam, ortak yaşama alışma süreci ve toplumsal cinsiyet algıları olarak sıralanabilir (Kaya ve Buğa, 2021). Araştırmalar düşük evlilik doyumundayaşam kalitesininin düştüğünü, depresyonla ilintili olduğunu, her iki cinsten de cinsel işlev bozukluğuna neden olduğunu tespit etmiştir (Güleç, 2012). Evlilik doyumu, çiftlerin evliliğini sürdürülürken tatmin olunması beklenen bir süreç olduğundan çiftlerin evliliklerinde doyum yaşaması önemlidir (Çağ ve Yıldırım, 2013).

Eşlerin ulaşılabilir olmaları ve birbirlerinin gereksinimlerine duyarlı olmaları, karşılıklı anlayış ve evlilik ilişkisinden beklentileri evlilik doyumunda belirleyicidir. Evlilik doyumu yüksek evliliklerin ortak noktası; eşlerin birbirleriyle iyi geçinmesi, yaşanan sorunları birlikte tartışma isteği ve beklentilerin karşılanmasıdır. Bu anlamda evlilik doyumu; evlilik uyumu, evlilik mutluluğuevlilik kalitesi, gibi kavramlarla eş anlamlı olarak da kullanılabilir (Koçak, 2014).

Evlilik doyumu, üç önemli başlıkta toplanabilir:

- 1- Çiftlerin birbirleriyle etkileşimi,
- 2- Çiftin duygusal yönleri
- 3- Evliliğin pratik yönleri (Villa ve Del Prette, 2013).

Evlilikte doyum ve uyumu yakalayabilmek için evliliğin yapısının analiz edilmesi çiftlerin bireysel özelliklerin geçmiş yaşantılarının incelenmesi ve aleksitimik bulguları üzerinde objektif bir değerlendirilme yapılmasının önemi büyüktür (Çelik ve Yazgan İnanç, 2009).

Evlilik Doyumu Kavramı Kuramsal Yapı

Bu bölümde evlilik doyumunu açıklamak amacıyla kuramsal yaklaşımlar ele alınmıştır. Bunlar; sosyal öğrenme kuramı, bağımlılık kuramı, gelişimsel kuram, davranışçı kuram ve stratejik kuram başlıkları altında toplanabilir.

Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramında bireylerin günlük yaşamında öğrendikleri üzerine kuruludur. Bireyin davranışı, tutumu, düşüncesi yetiştiği ailede günlük yaşamı içerisinde şekillenir. Birey çocukluğundan itibaren büyümüş olduğu çevrede her şey Gözlemleyerek büyümüştür. Çevresinde gördükleri davranışları taklit etmiştir. Bireyin yetişkin olduğunda eşine karşı gösterdiği tutum ve davranışlar da karşı yine içinde büyüdüğü aile ortamından ve çevresinden kaynaklanmaktadır. Birey çoğunlukla yetiştiği ortamdan gördüklerini transferans yapmaktadır. Çocukluk yaşantısında gördüğü ödül ceza yöntemleri nasılsa ileride evlendiğinde eşine karşıda kendi duygu düşünceleri geçmiş ortamında gördüklerini uygulayacaktır (Uçak, 2015).

Sosyal öğrenme kuramı, bireyin, geçmiş yaşamından ve ebeveynlerinin evliliklerinde gördüklerini kendi evliliklerine yansıttıklarını savunmaktadır (Yıldız, 2019).

Bağımlılık Kuramı

Bağımlılık kuramında, bireylerin romantik ilişkilerini ve eş seçme süreçlerini açıklayabilmek ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır ayrıca evlilik ve evlilikte doyum üzerine yapılan araştırmalarda da bağımlılık kuramı tercih edilmektedir. Bu kuramda bireylerin ilişkilerinde “ödül ve bedel değişimleri” üzerine odaklanılır. Asıl önemli varsayımı ilişkilerden alınan ödül ve ilişkilerde ödenen bedelleri hesaplayabilmektir (Houser, 2009).

Gelişimsel Kuram

Gelişimsel kuram; evlilikte doyumun sağlanabilmesi için eşlerin birbirlerine saygı duymaları, evlilikte sorumluluklarının dengeli paylaşımı, birbirlerine sevgi duyma, olası çatışmalarda anlayışla yaklaşımları ve ekonomik olarak karşılıklı sorumluluk üstlenmeleri gibi varoluşsal özellikleri taşımaları gerekmektedir (Bayer, 2017).

Davranışçı Kuram

Davranışçı kuram ödül-ceza ilişkisi üzerine kurulmuştur, Evli çiftlerin birbirlerine olan davranışları incelemektedir. Davranışçı kuramın amacı; ailedeki iletişimi arttırarak aile bireylerinin birbirleriyle olan etkileşimlerini çoğaltmak, evlilik yaşanabilecek problemleri azaltmak ve olumsuz davranışlar yerine olumlu davranışların ortaya çıkmasını sağlamaktır (Şen, 2019).

Stratejik Kuram

Madanes 1976 yılında geliştirdiği kuramunda; evlilik içinde birtakım stratejiler belirlemenin önemini vurgulamaktadır. Eşler arasında oluşabilecek çatışmaların ise, uygun stratejiler belirlenerek çözülebileceğini belirtmektedir. Ona göre evlilikteki problemlerin sevgi ve saldırganlık ikliminden doğmaktadır. Bunları iklimleri dört kısımda değerlendirmiştir;

1. Çiftlerin evliliklerinde birbirlerini denetimleri altında tutma ve başat olma çabaları çatışmaya neden olmaktadır.
2. Eşlerin birbirlerine karşı iyi ya da olumsuz duyguları evlilik doyumu üzerinde etkilidir.
3. Bireylerin evliliklerinde doyuma ulaşabilmek için birbirlerini sevip birbirlerine değer vermeleri gereklidir (Çelik, 2006).
4. Evlilik süresince çiftler arasında birtakım tartışmalar yaşanabilir ve çatışmalar oluşabilir.

Stratejik terapistler aile içinde tekrarlanan iletişim şekline ve aile bireylerinin birbirine davranışına daha fazla odaklanırlar yani onlara göre birey davranış kalıplarını düzenlemedikçe, bu kalıpları çekirdek ailelerinde de tekrarlama eğilimde olacaklardır (Berkson ve Sayar, 2013).

İlgili Araştırmalar

Yelsma ve Marrow (2003); 66 çift üzerinde yaptıkları çalışmada, aleksitimiyle karakterize olunan duygularını tanıma ve ifade etme, duyguları kişiselleştirme alt boyutları üzerinden duygusal dışavurumun evlilikteki doyumu ne şekilde etkilediği incelenmişler ve duygusal dışavurumun çiftlerin evlilik doyumunu yordadığı sonucuna varmışlardır. Benzer şekilde 92 evli çiftle yapılan bir başka araştırmada da duyguları tanıyabilme ve ifade edebilme

temelinde duygular ve evlilik doyumu ilişkisi incelenmiştir. Bu araştırmada sonucunda bireyin evlilik doyumu ve duygusal becerilerinde yaşanan zorluğun evlilik doyumunu olumsuz etkilediği görülmüştür (Cordova vd., 2005).

305 evli çiftle yapılan bir çalışmada, evlilik doyumunu nelerin yordayacağı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, araştırmada kullanılan değişkenlerden olan evlilikte problem çözme becerilerinin evlilikte doyumu en iyi, gerçek dışı evlilik beklentilerinin ise ikinci sırada yordadığı bulunmuştur. İncelenen yaş, cinsiyet gibi değişkenlerin ise evlilik doyumunu yordama üzerinde etkisiz olduğu bulunmuştur. (Güven, 2005).

Duygusal zekânın, aleksitimi ve evlilik doyumu ile ilişkisi de araştırılan konulardan biridir. Bu konuda yapılan araştırma sonuçlarına göre duygusal zekâ aleksitimiyle ilişkili bulunmuştur. Ayrıca duygusal zekânın evlilik doyumunu pozitif yönde arttırdığı görülmüştür. Duygusal zekâsı arttıkça evlilik doyumlarının da arttığı sonucuna varılmıştır (Üncü, 2007).

158 üniversite öğrencisi ile yapılan çalışmada, evlilik doyumuna ilaveten cinsel doyum incelenmiştir. Aleksitimi ve evlilik doyumu arasında negatif yönde bir ilişki olduğu bu çalışmanın sonucunda tespit edilmiştir. Aleksitimi düzeyi yüksek olan bireylerde düşük düzeyde ilişki doyumu ve cinsel doyum olduğu görülmüştür. Aleksitimi düzeyi yüksek bireylerin, yakın ilişkiler kurmakta zorlanması ayrıca güvensiz bağlanma stillerine sahip olması araştırma bulguları ile uyumludur (Humphreys vd., 2009).

220 evli bireyin katıldığı bir çalışmada çiftlerin; bağlanma stilleri, aleksitimi, evlilik doyumu ve depresif belirtileri incelenmiştir. Çalışmada aleksitimi düzeyinin artmasının evlilik doyum düzeyini düşürdüğü bulunmuştur. Buna göre aleksitimi ve evlilik doyumu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki söz konusudur. Ayrıca kaygılı bağlanma stili ve evlilik doyumu arasındaki ilişkide aleksitiminin aracı role sahip olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak, kaygılı bağlanma ve evlilik doyumu arasındaki anlamlı ilişkiye, aleksitimi eklendiğinde kaygılı bağlanma ve evlilik doyumu arasındaki ilişki anlamsızlaşmaktadır. Kaygılı bağlanma stili ve aleksitimi düzeyi ilişki doyumunu dolaylı olarak etkilemektedir. (Kim vd., 2011)

Epözdemir (2012) tarafından, 101 evli çift üzerinde yapılan bir başka çalışmada, aleksitimiyle evlilik uyumu arasındaki ilişkinin negatif yönlü olduğu görülmüştür. Cinsiyete bakıldığında, kadınların aleksitimik

özelliklerinin olmasının kendilerinin ve eşlerinin evlilik uyumunu daha olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Kadınların az, orta ve ya yüksek düzeyde aleksitimik özellikler göstermesinin hem kendilerinin hem de eşlerinin evlilik uyumunu azalttığı evlilik uymunu azalttığı bulunmuştur. Erkeklerde, yüksek düzey aleksitimik özelliklerin hem kendilerinin hem de eşlerinin evlilik uyumunu negatif yönde etkilediği bulunmuştur.

150 evli çiftle yapılan bir araştırmada, evli çiftlerin ebevyenlerini algılama şekilleri, otomatik düşünceleri ve bağlanma stilleri incelenmiştir. Araştırma sonucunda annenin duygusal olarak yoksun bırakıcı ve cezalandırıcı olması ile babanın kuralcı ve duygusal bakımdan yoksun bırakıcı ebevyenlik tarzının yetişkinlik döneminde, aleksitimi düzeyini arttırdığı ayrıca evlilik doyumunu olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur. (Sarı, 2012)

Oktay ve Batıgün (2014), 591 kişinin katıldığı çalışmalarında, 591 kişinin katılım sağladığı çalışmalarında, eğitim seviyesi düştükçe aleksitimi düzeyinin yükseldiği görülmüştür. Ayrıca aleksitimi düzeyi yüksek olan bireylerin düşük olanlara göre kaygı oranlarının daha yüksek, düşük güvenli bağlanma geliştirdikleri de bulgulanmıştır.

143 katılımcı evli çiftle gerçekleştirilen bir diğer çalışmada; aleksitimi, ilişkiyi sürdürebilme ve evlilik kalitesi arasındaki ilişki incelenmiştir. Çiftlerin aleksitimik bulguları ile ilişkiyi sürdürme davranışları ve evlilik kalitesi değerlendirildiğinde, aralarında negatif yönde ilişki bulunmuştur. Bu duruma eşlerin etkileri incelenmek istenmiş sonucunda kadınların aleksitimik sonucunda kadınların aleksitimik özellikleri ile eşlerinin evlilik kalitesi eşlerinin evlilik kalitesi arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Erkeklerin aleksitimik özellikleri ve eşlerinin evlilik kalitesi arasında ise, negatif yönde ilişki olduğu görülmüştür (Hesse vd., 2015).

Bir diğer çalışmada, evli kadın ve erkeğin aleksitimi düzeyi incelenmiştir. Aleksitimi düzeyinin düşük olmasının evlilik doyumunu yükselttiği sonucu bulunmuştur. Yani çalışmada aleksitimi ve evlilik doyumunu arasında negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür (Bingöballı, 2020).

BÖLÜM III

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada evli bireylerde aleksimitik özelliklerin evlilik doyumu ve evlilik uyumuyla ilişkisinin değerlendirilmesine yönelik ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinde iki ya da daha çok değişkenin birlikte değişimini ve bu değişimin derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. (Karasar, 2011).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2022 ve 2023 yıllarında Diyarbakır ilinde yaşayan evli çiftler oluşturmuştur. Araştırma örnekleminde yeterli sayıda katılımcı belirlemek için evreni bilinmeyen örneklem formülü kullanılmıştır. Bu formül, güven düzeyi ve örneklem hatası gibi faktörleri hesaba katarak doğru örneklem büyüklüğünü hesaplamak için kullanılmaktadır. Örneğin, %95 güven düzeyinde ve %5 örneklem hatasında araştırmaya dahil edilmesi gereken formülüne göre örneklem büyüklüğünün 384 kişi olması gerektiği belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2016). Bu nedenle araştırmada 384 katılımcı örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada örnekleme yöntemi olarak uygun örnekleme kullanılmıştır. Uygun örnekleme; kolaylıkla ulaşılabilen, mevcut araştırmaya gönüllü olarak katılım sağlayan bireyler üzerinden yapılan örneklemedir (Christensen, vd., 2015).

Katılımcılara ait demografik bilgilere, Tablo-1’de yer verilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	218	57,82

Erkek	159	42,18
Yaş		
20-30	133	35,28
30-40	149	39,52
40 üstü	95	25,20
Eğitim durumu		
İlköğretim	33	8,75
Lise	88	23,34
Üniversite	199	52,79
Lisansüstü	57	15,12
Çalışma durumu		
Evet	273	72,41
Hayır	104	27,59
Gelir düzeyi		
Asgari ücret altı	77	20,42
Asgari ücret	60	15,92
Asgari ücret üstü	240	63,66
Çocuk sayısı		
Çocuksuz	64	16,98
Bir	113	29,97
İki	93	24,67
Üç ve üstü	107	28,38

Tablo 1’de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1’e bakıldığında, araştırmanın kapsamındaki bireylerin %57,82’sinin kadın, %42,18’inin erkek, %35,28’inin yaşının 20-30 arasında, %39,52’sinin yaşının 30-40 arasında, %25,20’sinin yaşının 40 ve üzerinde olduğu, %8,75’inin ilköğretim mezunu, %23,34’ünün lise mezunu, %52,79’unun üniversite mezunu, %15,12’inin lisansüstü eğitim düzeyine sahip olduğu, katılımcıların %72,41’inin çalışıyor, %27,59’unun çalışmıyor olduğu, %20,42’sinin gelirin asgari ücret altında, %15,92’sinin gelirin asgari ücret seviyesinde, %63,66’sının gelirin asgari ücret üzerinde olduğu, %16,98’inin çocuk sahibi olmadığı, %29,97’sinin bir çocuk sahibi, %24,67’sinin iki çocuk sahibi, %28,38’inin üç ve daha fazla çocuğunun olduğu tespiti yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama kısmında; bireylerin öznel bilgilerinin tespiti için Sosyodemografik Bilgi Formu oluşturulmuştur yanısıra Aydınlatılmış Onam Formu, Katılımcı Bilgi Formu, Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20),

Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ), Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği(YDEUÖ) kullanılmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu

Sosyodemografik Bilgi Formu; bireyin; yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir düzeyi ve çocuk sayısına yönelik soruların yer aldığı araştırmacı tarafından hazırlanmış on sorudan oluşan formdur.

Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20)

İlk olarak Bagby Parker ve Taylor tarafından 1985’de geliştirilen TAÖ-26 ölçeğinin orijinali 26 madde ve 4 alt boyuttan (duygular ile beden duyularını ayırt etme ve tanıma kabiliyeti, duygularını tanımlama yeteneği, hayal kurma ve dış olaylara yönelik düşünce) oluşmaktadır. Orijinal ölçekte güvenilirlik katsayısı. 79’ dur. Daha sonraki dönemlerde ölçek Bagby ve arkadaşlarınca 20 maddeye ve üç alt boyut olarak revize edilmiştir. Revizyon sonrası alt boyutlar, “duyguları tanımlayabilmede güçlük, duyguları söze dökmede güçlük ve dışa vuruk düşünce” şeklini almıştır. Ölçek üzerinden elde edilebilecek en az puan 20, en yüksek puan ise 100’dür. Yüksek puan, yüksek düzeyde aleksitimiye işaret etmektedir. Ölçek 5’li likert tipinde olup katılımcı yanıtlarına göre toplam puan hesaplanarak yorumlanır. Ölçekte 4., 5., 10., 18. ve 19. sorular ters maddelerdir (Bagby vd., 1994).

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması ve ölçeğin güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları Güleç ve arkadaşlarınca yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında kesme puanı 61 bulunmuştur. Ölçekten alınacak 61 puan ve üzerindeki puanlar aleksitiminin var olduğunu göstermektedir. TAÖ- 20’den alınan puanın yükselmesi kişide aleksitimik eğilim olduğu manasına gelmektedir. Türkçe formun Cronbach alfa değeri 0.78, duyguları tanımlayabilmede güçlük, duyguları söze dökmede güçlük ve dışa vuruk düşünce alt ölçekleri ise 0.57-0.80 arasında bulunmuştur (Güleç vd., 2009).

Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ)

Çelik ve Yazgan, İnanç (2009) tarafından evlilik doyumunu ölçebilmek amacıyla geliştirilen 5’li Likert tipli bir ölçektir. Ölçek “bana tamamen uygun” (1), “bana hiç uygun değil” (5) formunda derecelendirilmiştir Toplam 13 maddeden oluşmuş olan ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.83 olarak tespit

edilmiştir. Alt ölçeklerin iç tutarlılık kat sayılarına bakıldığında; aile için 0.83, cinsellik için 0.81 ve benlik için 0.75 olarak bulgulanmıştır. Bulgulanan değer, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına işaret etmektedir. Yanısıra test tekrar test çalışmasında elde edilen 0.83 koralesyon katsayısı ölçeğin güvenilirliğinin farklı göstergesi olarak değerlendirilmiştir. EDÖ'nün Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı. 79 ve test tekrar test katsayısı. 86 olarak belirlenmiştir. EDÖ'nün alt ölçeklerinin test tekrar test analiziyle elde edilen katsayıları; aile alt ölçeği için 0.80, cinsellik alt ölçeği için 0.83 ve benlik alt ölçeği için ise 0.74 olarak tespiti yapılmıştır.

EDÖ'nin güncel hali 5 olumlu madde, 8 olumsuz madde olmak üzere toplam olarak 13 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek tavan puan 65, taban puan ise 13'tür. Ölçekten tavan puanlar almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ)

Bayraktaroğlu, Tezer, Beyazıt ve Çakıcı (2017) tarafından evlilikte uyumu ölçmek amacıyla geliştirilen ölçeğin, evlilikte doyum 16 madde, evlilikte iletişim 9 madde, evlilikte empati 10 madde ve kök ailelerle ilişkiler 7 madde olmak üzere toplam dört alt ölçek ve 42 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, "her zaman, çoğunlukla, ara sıra ve hiçbir zaman" şeklinde dördümlü likert tipli olarak düzenlenmiş, her zaman "4", çoğunlukla "3", ara sıra "2", hiçbir zaman "1" şeklinde ve cevaplamada tepki kurulumunu önlemek amacı doğrultusunda 7, 10, 14, 18, 20, 24, 26, 29, 32, 38, 40. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçek maddelerinden tamamından elde edilebilecek toplam puan 168'dir. Ölçek sonucunda alınmış olan puanın artması evli bireylerin uyumlarının da arttığını göstermektedir.

Ölçeğin alt boyutları; evlilikte doyum. 94, evlilikte iletişim. 92, evlilikte empati. 86 ve kök ailelerle ilişkiler. 81 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin ilk yarı ve son yarı güvenilirlik testinde, ilk yarı ile son yarı arasındaki korelasyon. 806, ilk yarı Croanbach alfa katsayısı. 89, son yarı Croanbach alfa katsayısı. 92'dir.

Verilerin Toplanması

Araştırma için gerekli veriler toplanmadan evvel Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Komitesi'nden YDÜ/SB/ 2022/1417 sayılı etik izin alınmıştır. Araştırma verileri Google formlar oluşturularak çevrimiçi platformlardan

(mail, telegram, whatsapp ve instagram üzerinden) paylaşılarak katılımcılara uygulanmıştır. Çalışmanın amacı ile ilgili gerekli bilgiler anket öncesinde katılımcı bilgilendirme formuyla belirtilmiştir. Veriler tamamen gönüllülük esasına dayalı şekilde toplanmıştır. Araştırmanın katılımcılarına, katılımları için herhangi bir teşvik verilmemiştir. Her katılımcıdan araştırma izin alınmıştır. Data toplanma süreci yaklaşık olarak 4 ay sürmüştür.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Bu çalışmanın verileri Sosyal Bilimlerde İstatistik Paket Programıyla (SPSS) analiz edilmiştir. Katılımcıların ölçeklere vermiş olduğu yanıtlara dair güvenilirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı incelenerek yapılmıştır. Buna göre Evlilik Doyumu Ölçeği Cronbach Alfa katsayısı 0,887, Evlilik Uyum Ölçeği için 0,965 ve Toronto Aleksitimi Ölçeği için 0,832 hesaplanmıştır.

Katılımcı bireylerin sosyodemografik özellikleri için frekanslar belirlenmiş ve Evlilik Doyumu Ölçeği, Evlilik Uyum Ölçeği ve Toronto Aleksitimi Ölçeği için tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Tablo 2.

Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Toronto Aleksitimi Puanlarının Normalliği

	N	$\bar{x}\pm s$	Min-Max	K-S	p	Çarp/Bask.
Benlik	377	11,79±3,52	3-15	0,22	0,000	-0,84/-0,48
Cinsellik	377	19,88±5,41	5-25	0,17	0,000	-1,08/0,45
Aile	377	16,81±5,99	5-25	0,12	0,000	-0,34/-1,05
Evlilik Doyumu Ölçeği	377	38,72±7,87	13-65	0,09	0,000	-0,25/0,58
Evlilikte doyum	377	49,28±9,18	29-64	0,06	0,000	-0,28/-0,88
Evlilikte iletişim	377	27,54±5,46	9-36	0,09	0,000	-0,44/-0,11
Evlilikte empati	377	30,31±4,68	13-40	0,12	0,000	-0,56/0,73
Kök ailelerle ilişkiler	377	23,07±3,47	14-28	0,12	0,000	-0,32/-0,8
Evlilik Uyum Ölçeği	377	130,2±20,3	75-168	0,04	0,090	-0,21/-0,67
Duyularını tanıma zorluğu	377	15,92±6,42	7-33	0,09	0,000	0,53/-0,42
Duyularını ifade etme zorluğu	377	12,5±4,35	5-25	0,10	0,000	0,54/0,07
Dışa vuruk düşünce	377	21,51±3,9	10-33	0,09	0,000	0,04/0,02
Toronto Aleksitimi Ölçeği	377	49,93±12,29	22-87	0,06	0,010	0,42/-0,08

Tablo 2.'de katılımcı bireylerin Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeylerinin normalliği Kolmogorov-Smirnov testiyle test edilmiş olup, çarpıklık ve basıklığın $\pm 1,5$ arasında olması nedeniyle normal dağılıma uyduğu saptanmıştır.

Araştırmadaki verilerin normal dağılım göstermesinden dolayı katılımcı bireylerin sosyodemografik özelliklerine göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeylerinin karşılaştırılmaları için parametrik testlere başvurulmuştur. Karşılaştırmalar için bağımsız değişkende iki grup var ise bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grup var ise ANOVA uygulanmıştır. İleri analizler için Tukey testi yapılmıştır. Katılımcı bireylerin Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeyleri arasındaki korelasyonlar Pearson testleriyle hesaplanmış ve yordayıcılıkta yapısal eşitlik modellemesi yapılmıştır.

Çalışmanın Planı

Araştırmanın ilk aşamasında Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ), Yakınoğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ) ve Evlilik Doyum Ölçeğini (EDÖ) geliştiren veya uyarlayan araştırmacılardan ölçek kullanım izinleri alınmıştır. Ölçek ile ilgili kullanım izinleri Ek-5'de bulunmaktadır.	Haziran 2022- Ekim 2022
İkinci aşamada, Yakın Doğu Üniversitesinin Etik Kurul Komisyonuna başvurulup Etik Kurul izniyle araştırmaya başlanmıştır. Etik Kurul İzni Ek-8'de yer almaktadır.	Aralık 2022
Üçüncü aşamada, katılımcılar 18 yaş üzeri bireylerde olduğu için herhangi bir uygulama izni alınmamıştır. Ölçekler ve kişisel bilgi formu, katılımcı bilgi formu, Sosyodemografik bilgi formu Google form ile çevrimiçi oluşturulmuştur. Katılımcı bilgi formu Ek-2 'de, Sosyodemografik Bilgi Formu da Ek-3'de bulunmaktadır.	Ocak 2023
Kavramsal temeller ve ilgili araştırmaların incelenmesi	Ocak 2023- Mart 2023
Araştırma için kullanılacak ölçekler çevrimiçi olarak evli	Ocak 2023-Mayıs

<p>bireylere ulaştırılmış ve araştırmaya katılım gönüllülüğe dayanmıştır. Katılımcılardan Google form üzerindeki, gönüllü katılımlarını beyan eden onay kutucuğunu işaretlemesi istenmiştir.</p>	2023
<p>rneklem grubundan elde edilen verilere dayalı olan istatistiksel analizler sonucu ulaşılan bulgular, literatür bazında tartışılmıştır. Sonuç ve öneriler kısmı da bu doğrultuda oluşturulmuştur.</p>	Mart 2023-Mayıs 2023

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümde, Evlilik Uyum Ölçeği, Evlilik Doyum Ölçeği ve Toronto Aleksitimi Ölçeğine ait puanlarkatılımcıların sosyodemografik değişkenlerigöre karşılaştırılmıştır. Bir sonraki adımda katılımcıların ölçeklerden aldıkları puanlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen tüm sonuçlar verilen tablolarda özetlenerek açıklanmıştır.

Tablo 3.

Cinsiyete Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Cinsiyet	n	\bar{x}	S	t	p
Benlik	Kadın	218	11,92	3,53	0,833	0,405
	Erkek	159	11,62	3,50		
Cinsellik	Kadın	218	19,69	5,71	-0,800	0,424
	Erkek	159	20,14	4,99		
Aile	Kadın	218	16,55	6,09	-0,988	0,324
	Erkek	159	17,16	5,86		
Evlilik Doyumu Ölçeği	Kadın	218	38,78	7,65	0,170	0,865
	Erkek	159	38,64	8,18		
Evlilikte doyum	Kadın	218	49,80	9,58	1,275	0,203
	Erkek	159	48,58	8,58		
Evlilikte iletişim	Kadın	218	28,04	5,44	2,113	0,035*
	Erkek	159	26,84	5,44		
Evlilikte empati	Kadın	218	31,01	4,45	3,473	0,001*
	Erkek	159	29,34	4,81		
Kök ailelerle ilişkiler	Kadın	218	23,56	3,25	3,241	0,001*
	Erkek	159	22,40	3,65		
Evlilik Uyum Ölçeği	Kadın	218	132,41	20,18	2,494	0,013*
	Erkek	159	127,16	20,13		
Duygularını	Kadın	218	15,66	6,04	-0,901	0,368

tanıma zorluğu	Erkek	159	16,26	6,91		
Duygularını ifade	Kadın	218	12,16	4,01	-1,774	0,077
etme zorluğu	Erkek	159	12,96	4,75		
Dışa vuruk düşünce	Kadın	218	21,26	3,80	-1,479	0,140
	Erkek	159	21,86	4,01		
Toronto	Kadın	218	49,08	11,26	-1,568	0,118
Aleksitimi Ölçeği	Erkek	159	51,09	13,52		

* $p < 0,05$

Tablo 3’te katılımcıların, cinsiyete değişkenine göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumunu ve Aleksitimi puanları bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmıştır. Buna göre, katılımcıların cinsiyetine göre Evlilik Doyumu genel düzeyi ve “Benlik, Cinsellik ve Aile” alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$).

Katılımcıların cinsiyetine göre Evlilik Uyum genel düzeyleri ile Evlilik Uyumuna ait “Evlilikte iletişim, Evlilikte duygudaşlık ve Kök ailelerle ilişkiler” alt boyutları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Kadın katılımcıların “Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler” alt boyutları ile Evlilik Uyum genel düzeyleri, erkek katılımcılarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Katılımcı bireylerin cinsiyetine göre Evlilik Uyumunu alt boyutu olan “Evlilikte doyum” düzeyleri arasında ise anlamlı farka rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyetine göre Aleksitimi düzeyleri ile “Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce” alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4.

Yaşa Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumunu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Yaş	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Benlik	20-30 ^a	133	11,86	3,76	3	15	0,260	0,771	
	30-40 ^b	149	11,88	3,43	3	15			
	40 üstü ^c	95	11,57	3,31	5	15			
Cinsellik	20-30 ^a	133	19,53	6,07	5	25	1,755	0,174	
	30-40 ^b	149	20,52	4,99	5	25			

	40 üstü ^c	95	19,37	5,01	5	25			
	20-30 ^a	133	16,87	6,13	5	25	0,033	0,968	
Aile	30-40 ^b	149	16,83	5,95	5	25			
	40 üstü ^c	95	16,67	5,94	5	25			
Evlilik Doyumu Ölçeği	20-30 ^a	133	39,20	8,08	13	65	0,601	0,549	
	30-40 ^b	149	38,19	7,61	14	60			
	40 üstü ^c	95	38,87	7,98	17	57			
Evlilikte doyum	20-30 ^a	133	51,95	9,38	29	64	9,064	0,000*	a-b
	30-40 ^b	149	48,19	8,12	31	64			a-c
	40 üstü ^c	95	47,25	9,67	30	64			
Evlilikte iletişim	20-30 ^a	133	28,71	5,65	9	36	2,282	0,103	
	30-40 ^b	149	27,62	4,80	11	36			
	40 üstü ^c	95	25,76	5,77	12	36			
Evlilikte empati	20-30 ^a	133	31,11	4,83	13	40	0,794	0,453	
	30-40 ^b	149	30,00	4,07	19	39			
	40 üstü ^c	95	29,65	5,21	16	39			
Kök ailelerle ilişkiler	20-30 ^a	133	24,14	3,49	14	28	2,013	0,135	
	30-40 ^b	149	22,34	3,31	15	28			
	40 üstü ^c	95	22,74	3,35	14	28			
Evlilik Uyum Ölçeği	20-30 ^a	133	135,92	21,21	75	168	2,382	0,094	
	30-40 ^b	149	128,15	17,87	86	166			
	40 üstü ^c	95	125,40	20,93	90	166			
Duyularını tanıma zorluğu	20-30 ^a	133	16,73	6,52	7	31	9,402	0,000*	a-b
	30-40 ^b	149	15,11	6,02	7	32			b-c
	40 üstü ^c	95	16,04	6,79	7	33			
Duyularını ifade etme zorluğu	20-30 ^a	133	12,77	4,20	5	25	8,465	0,000*	a-b
	30-40 ^b	149	12,15	4,24	5	24			b-c
	40 üstü ^c	95	12,65	4,71	5	25			
Dışa vuruk düşünce	20-30 ^a	133	21,88	3,46	13	32	3,265	0,039*	a-b
	30-40 ^b	149	21,02	4,15	13	33			b-c
	40 üstü ^c	95	21,78	4,01	10	32			
Toronto Aleksitimi Ölçeği	20-30 ^a	133	51,38	11,37	28	84	10,574	0,000*	a-b
	30-40 ^b	149	48,28	12,27	26	87			b-c
	40 üstü ^c	95	50,47	13,32	22	86			

* $p < 0,05$

Tablo 4'te katılımcıların, yaşına göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeyleri karşılaştırması ve sonuçları ANOVA testi kullanılarak verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, araştırma doğrultusunda katılımcı bireylerin yaşına göre Evlilik Doyumu genel düzeyi ve Evlilik Doyumuna ait Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutlarında arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Yaşı 20-30 arasında olan, 30-40 arasında olan ve 40 yaş ve

üzerinde olan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumunu genel düzeyi benzer bulunmuştur.

Katılımcıların yaşına göre Evlilik Uyumu ve Evlilikte Doyum alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Yaşı 20-30 arasında olan katılımcıların Evlilikte Doyum düzeyleri, yaşı 30-40 arasında olan ve yaşı 40 ve üzerinde olan katılımcıların Evlilikte doyum düzeylerinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yaşa göre Evlilik Uyumu genel düzeyi ve Evlilik Uyumuna ait Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark yoktur ($p > 0,05$).

Araştırmaya katılanların yaşına göre Aleksitimi düzeyleri ile alt boyutları olan Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Yaşı 30-40 arasında olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce düzeyleri ile Aleksitimi düzeyleri, yaşı 20-30 arasında olan katılımcılar ile yaşı 40 ve üzerinde olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları ile Aleksitimi düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Tablo 5.

Eğitime Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Eğitim durumu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	P	Fark
Benlik	İlköğretim ^a	33	10,79	3,34	3	15	7,213	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	10,59	3,80	3	15			a-d
	Üniversite ^c	199	12,19	3,34	3	15			b-c
	Lisansüstü ^d	57	12,84	3,19	3	15			b-d
Cinsellik	İlköğretim ^a	33	18,12	5,28	9	25	3,870	0,010*	a-c
	Lise ^b	88	18,69	5,63	5	25			a-d
	Üniversite ^c	199	20,47	5,19	5	25			b-c
	Lisansüstü ^d	57	20,68	5,51	5	25			b-d
Aile	İlköğretim ^a	33	15,88	6,00	5	25	6,644	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	14,55	6,15	5	25			a-d
	Üniversite ^c	199	17,73	5,52	5	25			b-c
	Lisansüstü ^d	57	17,60	6,48	5	25			b-d
Evlilik Doyumu Ölçeği	İlköğretim ^a	33	38,55	8,66	17	52	3,432	0,017*	a-c
	Lise ^b	88	37,44	8,40	13	57			a-d
	Üniversite ^c	199	39,45	7,45	14	65			b-c
	Lisansüstü ^d	57	39,75	7,42	23	54			b-d
Evlilikte doyum	İlköğretim ^a	33	45,52	8,57	29	61	6,531	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	46,81	9,88	31	63			a-d
	Üniversite ^c	199	50,26	9,06	30	64			b-c
	Lisansüstü ^d	57	51,88	7,35	34	64			b-d
Evlilikte iletişim	İlköğretim ^a	33	24,30	4,90	17	35	11,564	0,000*	a-c

	Lise ^b	88	25,77	5,77	9	36			a-d
	Üniversite ^c	199	28,28	5,30	9	36			b-c
	Lisansüstü ^d	57	29,53	4,30	17	36			b-d
Evlilikte empati	İlköğretim ^a	33	28,36	5,45	17	39	8,537	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	28,68	5,49	13	39			a-d
	Üniversite ^c	199	31,04	4,16	13	40			b-c
	Lisansüstü ^d	57	31,37	3,53	21	38			b-d
	İlköğretim ^a	33	22,09	2,75	18	28	8,388	0,000*	a-c
Kök ailelerle ilişkiler	Lise ^b	88	21,81	3,81	14	28			a-d
	Üniversite ^c	199	23,44	3,34	14	28			b-c
	Lisansüstü ^d	57	24,30	3,05	17	28			b-d
	İlköğretim ^a	33	120,27	18,37	90	159	10,442	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	123,07	22,29	75	164			a-d
Evlilik Uyum Ölçeği	Üniversite ^c	199	133,03	19,41	75	168			b-c
	Lisansüstü ^d	57	137,07	16,00	101	166			b-d
	İlköğretim ^a	33	18,36	6,72	7	33	5,776	0,001*	a-c
	Lise ^b	88	17,60	6,67	7	32			a-d
	Üniversite ^c	199	15,22	6,07	7	32			b-c
Duygularını tanıma zorluğu	Lisansüstü ^d	57	14,33	6,28	7	32			b-d
	İlköğretim ^a	33	13,61	5,01	5	25	10,074	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	14,41	4,60	5	25			a-d
	Üniversite ^c	199	11,79	3,93	5	23			b-c
	Lisansüstü ^d	57	11,39	3,95	5	25			b-d
Duygularını ifade etme zorluğu	İlköğretim ^a	33	22,82	2,88	17	29	9,809	0,000*	a-c
	Lise ^b	88	22,81	3,58	16	33			a-d
	Üniversite ^c	199	21,27	3,76	12	32			b-c
	Lisansüstü ^d	57	19,63	4,44	10	32			b-d
	İlköğretim ^a	33	54,79	12,70	31	86	11,028	0,000*	a-c
Toronto Aleksitimi Ölçeği	Lise ^b	88	54,82	12,38	32	87			a-d
	Üniversite ^c	199	48,27	11,21	28	80			b-c
	Lisansüstü ^d	57	45,35	12,52	22	78			b-d

* $p < 0,05$

Tablo 5’te katılımcıların eğitim düzeyine göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeylerinin karşılaştırması ve sonuçları ANOVA testi kullanılarak verilmiştir.

Tablo 5 ‘e bakıldığında, araştırmaya dâhil edilen bireylerin eğitim düzeyine göre Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu genel düzeyleri arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). İlköğretim mezunu olan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu düzeyleri, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan, lise mezunu olan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu düzeyleri, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan istatistikî olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Katılımcıların eğitim düzeyine göre Evlilik Uyum genel düzeyi ve Evlilik Uyumu ait Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle

ilişkiler alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). İlköğretim mezunu olan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutlarıyla Evlilik Uyum düzeyi, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan, lise mezunu olan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler düzeyleri ile Evlilikte Uyum düzeyi, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan istatistikî olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Katılımcıların eğitim durumuna göre Aleksitimi düzeyleri ile alt boyutları olan Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). İlköğretim mezunu olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları ile Aleksitimi düzeyleri, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan, lise mezunu olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları ile Aleksitimi düzeyleri, üniversite ve lisansüstü mezunu olan katılımcılardan istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 6.

Çalışma Durumuna Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Çalışma durumu	n	\bar{x}	s	t	p
Benlik	Evet	273	12,084	3,431	2,626	0,009*
	Hayır	104	11,029	3,635		
Cinsellik	Evet	273	20,315	5,342	2,527	0,012*
	Hayır	104	18,750	5,463		
Aile	Evet	273	17,527	5,769	3,855	0,000*
	Hayır	104	14,913	6,182		
Evlilik Doyumu Ölçeği	Evet	273	39,297	7,600	2,335	0,020*
	Hayır	104	37,192	8,371		
Evlilikte doyum	Evet	273	15,143	6,288	-3,853	0,000*
	Hayır	104	17,942	6,353		
Evlilikte iletişim	Evet	273	12,018	4,115	-3,529	0,000*
	Hayır	104	13,760	4,694		
Evlilikte empati	Evet	273	21,275	3,890	-1,944	0,053

	Hayır	104	22,144	3,860		
Kök ailelerle ilişkiler	Evet	273	48,436	11,848	-3,893	0,000*
	Hayır	104	53,846	12,607		
Evlilik	Evet	273	50,348	9,010	3,707	0,000*
Uyum Ölçeği	Hayır	104	46,490	9,085		
Duygularını tanıma zorluğu	Evet	273	27,989	5,381	2,630	0,009*
Duygularını ifade etme zorluğu	Hayır	104	26,346	5,523		
Dışa vuruk düşünce	Evet	273	30,780	4,395	3,237	0,001*
	Hayır	104	29,058	5,161		
Toronto	Evet	273	23,436	3,484	3,350	0,001*
	Hayır	104	22,115	3,248		
Aleksitimi Ölçeği	Evet	273	132,553	19,834	3,714	0,000*
	Hayır	104	124,010	20,306		

* $p < 0,05$

Tablo 6’da katılımcıların çalışma durumuna göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumunu ve Aleksitimi düzeyleri bağımsız örneklem t testi kullanılarak karşılaştırılmış ve sonuçları verilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin çalışma durumu değişkenine göre Evlilik Doyumu genel düzeyleri ve Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$). Çalışan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu genel düzeyleri, çalışmayan katılımcı bireylerin Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu düzeylerinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların çalışma durumuna göre Evlilik Uyumunu genel düzeyleri ile Evlilik Uyumuna ait Evlilikte Doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Çalışmayan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları ve Evlilik Uyumunu genel düzeyi, çalışan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati, Kök ailelerle ilişkiler alt boyutlarından ve Evlilik Uyum genel düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların çalışma durumuna göre Aleksitimi düzeyleri ile Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları

arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Çalışan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu, Dışa vuruk düşünce alt boyutları ve Aleksitimi düzeyleri, çalışmayan katılımcılardan istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 7.

Gelire Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Gelir	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Benlik	Asgari ücret altı ^a	77	10,45	3,76	3	15	9,650	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	11,28	3,60	3	15			
	Asgari ücret üstü ^c	240	12,35	3,28	3	15			
Cinsellik	Asgari ücret altı ^a	77	16,97	6,20	5	25	16,305	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	19,70	4,94	5	25			
	Asgari ücret üstü ^c	240	20,86	4,91	5	25			
Aile	Asgari ücret altı ^a	77	14,65	5,91	5	25	8,279	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	16,08	6,46	5	25			
	Asgari ücret üstü ^c	240	17,68	5,72	5	25			
Evlilik Doyumu Ölçeği	Asgari ücret altı ^a	77	36,13	8,44	17	65	9,788	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	37,67	9,12	13	60			
	Asgari ücret üstü ^c	240	39,17	7,32	14	65			
Evlilikte doyum	Asgari ücret altı ^a	77	46,43	9,41	31	63	7,376	0,001*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	47,67	9,81	29	64			
	Asgari ücret üstü ^c	240	50,60	8,70	30	64			
Evlilikte iletişim	Asgari ücret altı ^a	77	26,06	5,88	9	36	6,574	0,002*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	26,40	5,88	9	36			
	Asgari ücret üstü ^c	240	28,29	5,08	11	36			
Evlilikte empati	Asgari ücret altı ^a	77	28,58	5,58	13	39	9,409	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	29,55	5,22	13	39			
	Asgari ücret üstü ^c	240	31,05	4,02	20	40			
Kök ailelerle ilişkiler	Asgari ücret altı ^a	77	22,00	3,46	14	28	5,319	0,005*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	22,92	3,51	14	28			
	Asgari ücret üstü ^c	240	23,45	3,40	15	28			
Evlilik Uyum Ölçeği	Asgari ücret altı ^a	77	123,08	21,65	75	164	9,063	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	126,53	21,29	75	162			
	Asgari ücret üstü ^c	240	133,40	18,91	86	168			
Duygularını tanıma zorluğu	Asgari ücret altı ^a	77	18,70	6,15	7	33	15,036	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	17,52	6,82	7	32			
	Asgari ücret üstü ^c	240	14,62	6,04	7	32			
Duygularını ifade etme zorluğu	Asgari ücret altı ^a	77	14,86	4,28	7	25	19,353	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	13,20	4,81	5	25			
	Asgari ücret üstü ^c	240	11,57	3,93	5	24			
Dışa vuruk düşünce	Asgari ücret altı ^a	77	22,86	3,64	16	32	9,821	0,000*	a-c
	Asgari ücret ^b	60	22,38	3,81	14	32			
	Asgari ücret üstü ^c	240	20,87	3,86	10	33			
Toronto	Asgari ücret altı ^a	77	56,42	11,51	36	86	21,394	0,000*	a-c

Aleksitimi Ölçeği	Asgari ücret ^b	60	53,10	12,41	28	80	b-c
	Asgari ücret üstü ^c	240	47,05	11,53	22	87	

* $p \leq 0,05$

Tablo 7’de katılımcıların gelir düzeyine göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeyleri karşılaştırması ve sonuçları ANOVA testi kullanılarak verilmiştir.

Tablo 7 incelendiğinde katılımcı bireylerin gelir düzeyine göre Evlilik Doyumu genel düzeyi ve Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile puanları ile Evlilik Doyumu alt boyutları, asgari ücret altında geliri olan katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Evlilik Doyumu alt boyutlarından istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların gelir düzeyine göre Evlilik Uyum genel düzeyi ve Evlilikte Doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları ve Evlilik Uyumu genel düzeyi, geliri asgari ücret düzeyinde olan ve geliri asgari ücret altında olan katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte empati ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları ve Evlilik Uyumu genel düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Katılımcıların gelir düzeyine göre, Aleksitimi genel düzeyi ile aleksitimiye ait Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu, Dışa vuruk düşünce alt boyutları ve Aleksitimi düzeyleri, asgari ücret düzeyinde geliri olan ve asgari ücret altında geliri olan katılımcıların Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu, Dışa vuruk düşünce alt boyutları ve Aleksitimi düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur.

Tablo 8.

Çocuk Durumuna Göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Karşılaştırmaları

	Cocukdurumu	n	\bar{x}	s	Min	Max	F	p	Fark
Benlik	Çocuksuz ^a	64	13,14	3,16	3	15	3,926	0,009*	a-b
	Bir ^b	113	11,42	3,69	3	15			a-c
	İki ^c	93	11,63	3,36	4	15			a-d
	Üç ve üstü ^d	107	11,51	3,52	3	15			
Cinsellik	Çocuksuz ^a	64	20,23	6,08	5	25	1,595	0,190	
	Bir ^b	113	19,01	5,86	5	25			
	İki ^c	93	20,57	4,77	5	25			
	Üç ve üstü ^d	107	20,00	4,96	5	25			
Aile	Çocuksuz ^a	64	18,03	5,86	5	25	1,321	0,267	
	Bir ^b	113	16,81	5,71	5	25			
	İki ^c	93	16,70	6,39	5	25			
	Üç ve üstü ^d	107	16,16	5,97	5	25			
Evlilik Doyumu Ölçeği	Çocuksuz ^a	64	40,94	7,29	25	65	2,991	0,031*	a-b
	Bir ^b	113	39,23	7,71	18	65			a-c
	İki ^c	93	37,76	8,00	14	60			a-d
	Üç ve üstü ^d	107	37,67	8,02	13	52			
Evlilikte doyum	Çocuksuz ^a	64	53,16	7,47	31	64	4,763	0,003*	a-b
	Bir ^b	113	48,77	9,24	31	64			a-c
	İki ^c	93	48,37	9,71	30	64			a-d
	Üç ve üstü ^d	107	48,31	9,10	29	64			
Evlilikte iletişim	Çocuksuz ^a	64	29,06	4,91	9	36	2,365	0,071	
	Bir ^b	113	27,63	5,37	12	36			
	İki ^c	93	27,06	5,38	15	36			
	Üç ve üstü ^d	107	26,93	5,83	9	36			
Evlilikte empati	Çocuksuz ^a	64	31,14	4,36	13	39	0,961	0,411	
	Bir ^b	113	30,36	4,40	19	40			
	İki ^c	93	30,01	4,65	20	39			
	Üç ve üstü ^d	107	30,00	5,14	13	39			
Kök ailelerle ilişkiler	Çocuksuz ^a	64	24,41	3,12	17	28	3,966	0,008*	a-b
	Bir ^b	113	22,88	3,94	14	28			a-c
	İki ^c	93	22,83	3,18	15	28			a-d
	Üç ve üstü ^d	107	22,68	3,22	14	28			

Tablo 8’de katılımcı bireylerin çocuk durumuna göre Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeyleri karşılaştırması ve sonuçları ANOVA testi kullanılarak verilmiştir.

Tablo-8 ‘e bakıldığında katılımcıların çocuk durumuna göre Evlilik Doyumu genel düzeyleri ve Benlik puanları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark olduğu tespit edilmiştir ($p \leq 0,05$). Çocuksuz katılımcıların Benlik puanları ve Evlilik Doyumu genel düzeyleri, bir çocuklu, iki çocuklu ve üç veya daha fazla çocuklu olanların, Benlik puanları ve Evlilik Doyumu genel düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulgulanmıştır. Katılımcı kişilerin çocuk durumuna göre Evlilik Doyumuna ait Cinsellik ve Aile alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Katılımcıların çocuk durumuna göre Evlilik Uyumu genel düzeyi ve Evlilikte Doyum düzeyi ile Kök ailelerle ilişkileri arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark vardır ($p \leq 0,05$). Çocuk sahibi olmayan katılımcıların Evlilikte Doyum, Kök

ailelerle ilişkiler ve Evlilik Uyumu genel düzeyi, bir çocuklu, iki çocuklu ve üç veya daha fazla çocuklu katılımcıların Evlilikte Doyum, Kök ailelerle ilişkiler ve Evlilik Uyum genel düzeyinden istatistikî olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Katılımcıların çocuk durumuna göre Evlilik Uyumunaait Evlilikte iletişim ve Evlilikte duygudaşlık düzeyleri arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark yoktur ($p>0,05$).

Katılımcıların çocuk durumuna göre Aleksitimi genel düzeyi ile Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları arasında istatistikî olarak anlamlı düzeyde fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Çocuklu ve çocuksuz katılımcı bireylerin Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları ile Aleksitimi genel düzeyi benzerdir.

Tablo 9.*Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi Arasındaki Korelasyonlar*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Benlik	r 1												
Cinsellik	r 0,510*	1											
Aile	r 0,537*	0,292*	1										
Evlilik Doyumu Ölçeği	r 0,505*	-0,238*	0,801*	1									
Evlilikte doyum	r 0,524*	0,319*	0,459*	0,364*	1								
Evlilikte iletişim	r 0,433*	0,312*	0,333*	0,232*	0,835*	1							
Evlilikte empati	r 0,313*	0,210*	0,295*	0,220*	0,734*	0,750*	1						
Kök ailelerle ilişkiler	r 0,418*	0,207*	0,559*	0,470*	0,660*	0,531*	0,520*	1					
Evlilik Uyum Ölçeği	r 0,497*	0,312*	0,461*	0,358*	0,959*	0,910*	0,853*	0,732*	1				
Duyularını tanıma zorluğu	r -0,299*	-0,268*	-0,300*	-0,178*	-0,312*	-0,317*	-0,331*	-0,253*	-0,346*	1			
Duyularını ifade etme zorluğu	r -0,274*	-0,170*	-0,301*	-0,235*	-0,330*	-0,361*	-0,387*	-0,291*	-0,385*	0,703*	1		
Dışa vuruk düşünce	r -0,191*	-0,136*	-0,175*	-0,125*	-0,211*	-0,262*	-0,282*	-0,165*	-0,259*	0,426*	0,445*	1	
Toronto Aleksitimi Ölçeği	r -0,314*	-0,243*	-0,319*	-0,216*	-0,347*	-0,376*	-0,399*	-0,287*	-0,399*	0,907*	0,862*	0,697*	1

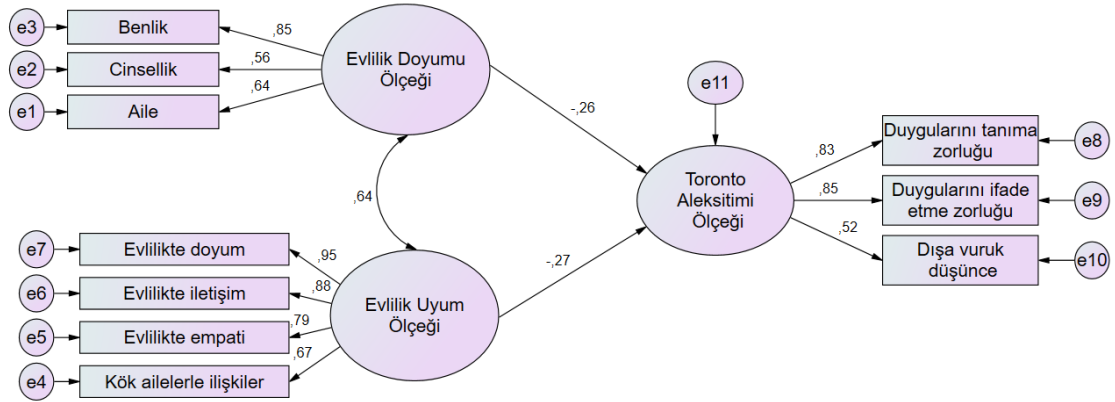
* $p \leq 0,05$

Tablo 9’da katılımcı bireylerin, Evlilik Doyumu, Evlilik Uyumu ve Aleksitimi düzeylerinin korelasyonları verilmiştir.

Tablo 9’ a bakıldığında, araştırmaya katılan bireylerin Evlilik Doyumu genel düzeyi ve Benlik, Cinsellik ve Aile puanları ile Evlilik Uyumu ile alt boyutları genel düzeyine Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte duygudaşlık ve Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları genel düzeyi arasında pozitif yönde ve istatistikî olarak anlamlı düzeyde korelasyon olduğu belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile ve Evlilik Doyumu genel düzeyleri arttıkça, Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte duygudaşlık, Kök ailelerle ilişkiler alt boyutları ile Evlilik Uyumu genel düzeyleri istatistikî olarak anlamlı düzeyde artmaktadır.

Katılımcıların Evlilik Doyumu genel düzeyi ve Benlik, Cinsellik ve Aile alt boyutları ile Aleksitimi genel düzeyi ve Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce puanları arasında negatif yönde ve istatistikî olarak anlamlı düzeyde korelasyon olduğu belirlenmiştir ($p \leq 0,05$). Katılımcıların Benlik, Cinsellik ve Aile düzeyleri ile Evlilik Doyumu genel puanları arttıkça, Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu, Dışavuruk düşünce düzeyleri ve Aleksitimi genel düzeyi istatistikî olarak anlamlı düzeyde azalmaktadır.

Araştırmaya katılanların Evlilik Uyumu genel düzeyi ve Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte duygudaşlık ve Kök ailelerle ilişkiler puanları alt boyutları ile Aleksitimi genel düzeyi ve Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışavuruk düşünce alt boyutları arasında negatif yönde ve istatistikî olarak anlamlı düzeyde ilişki vardır ($p \leq 0,05$). Katılımcıların Evlilikte doyum, Evlilikte iletişim, Evlilikte duygudaşlık ve Kök ailelerle ilişkiler düzeyi ile Evlilik Uyum genel düzeyi arttıkça, Duygularını tanıma zorluğu, Duygularını ifade etme zorluğu ve Dışa vuruk düşünce alt boyutları ile Aleksitimi genel düzeyi istatistikî olarak anlamlı düzeyde azalmaktadır.



Şekil 1. Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunun Aleksitimiye Yordama Durumu

Şekil 1.'de araştırmaya dâhil olankatılımcı kişilerin Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunu düzeyi ile Aleksitimi düzeylerini yordama durumuna ilişkin yapısal eşitlik modellemesi bulgularına yer verilmiştir.

Şekil 1.'e göre katılımcıların Evlilik Doyumu düzeyleri ve Aleksitimi düzeylerini istatistikî olarak anlamlı ve negatif yönlü yordadığı belirlenmiştir ($\beta = -0,26; p \leq 0,05$). Benzer şekilde katılımcıların Evlilik Uyumunu ve Aleksitimi düzeylerini negatif yönde ve istatistikî olarak anlamlı olarak yordadığı görülmüştür ($\beta = -0,27; p \leq 0,05$).

Tablo 10.

Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunun Aleksitimiye Yordama Durumu

	Std. Olm.	Std	F	R ²			
	β	S.H.	β	t	p	p	AdjR ²
(Sabit)	84,083	4,105		20,483	0,000*	37,087	0,166
Evlilik Doyumu Ölçeği	-0,365	0,116	-0,264	-3,149	0,002*	0,000*	0,161
Evlilik Uyum Ölçeği	-0,624	0,178	-0,275	-3,507	0,000*		

Şekil 1.'de ve Tablo 10.'da araştırmaya dâhil olan katılımcı kişilerin Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunu düzeyi ile Aleksitimi düzeylerini yordama durumuna ilişkin yapısal eşitlik modellemesi bulgularına yer verilmiştir.

Şekil 1.'e ve Tablo 10.'a göre katılımcıların Evlilik Doyumu düzeyleri ve Aleksitimi düzeylerini istatistikî olarak anlamlı ve negatif yönlü yordadığı belirlenmiştir ($\beta=-0,26;p\leq 0,05$). Benzer şekilde katılımcıların Evlilik Uyumunu ve Aleksitimi düzeylerini negatif yönde ve istatistikî olarak anlamlı olarak yordadığı görülmüştür ($\beta=-0,27;p\leq 0,05$). Katılımcıların Evlilik Doyumu ve Evlilik Uyumunun Aleksitimi yordama duruma ilişkin oluşturulan modelde açıklanan varyansın %16,1 olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

Tartışma

Evli çiftlerdeki aleksitimik özelliklerin evlilik uyumu ve evlilik doyumu ile ilişkisini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın bulguları, literatür çalışmaları göz önüne alınarak tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Katılımcıların cinsiyete göre evlilik uyumu ve evlilik doyumuna ait alt boyutları puanları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında araştırma bulgusuna paralel olarak cinsiyetin evlilik doyumunu etkilemediği sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır (Çınar, 2008; Yıldız ve Büyüksahin Çevik, 2016). Araştırma bulgusu literatürle örtüşmektedir

Katılımcıların cinsiyetine göre evlilik uyumu alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Araştırma bulgusuna göre kadın katılımcıların evlilik uyumu genel puanları, erkek katılımcıların evlilik uyumu genel puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Evlilik uyumu üzerine Günay (2007) ve Çelik (2006) yaptıkları çalışmalarda, kadın ve erkeklerin evlilik uyumluluklarının cinsiyet açısından farklılaşmadığı bulgusuna ulaşmışlardır. Literatürle uyuşmayan bu araştırma bulgusunun sahip olunan kültürel özelliklerin farklılaşmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Aleksitimi, cinsiyete göre karşılaştırıldığında, araştırmaya katılanların aleksitimi ve alt boyutları arasında bir fark bulunamamıştır. Literatür incelendiğinde de benzer bulgu olarak cinsiyetler arası, aleksitimi düzeylerinde farklılık bulunmayan çalışmalar görülmüştür (Aslan vd., 2001; Koçak, 2003). Araştırma bulgusu literatürü destekler niteliktedir. Cinsiyetin aleksitimi düzeyini etkilemediği düşünülmektedir.

Katılımcıların yaşına göre evlilik uyumu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark olduğu belirlenmiştir. Yaşı 20-30 arasındakilerin evlilikte uyum düzeyleri, yaşı 30-40 arasında olan ve yaşı 40 üzerinde olanlardan evlilikte uyum düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yeşiltepe (2011) tarafından yapılan çalışmada evlilik uyumu düzeylerinin yaşa göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır. Şener ve Terzioğlu (2008) tarafından yapılan çalışmada ise, 15-19 yaşlarındaki evli bireylerin evlilik uyum düzeyinin en düşük olduğu, evlilik yaşı 35 ve üzerindeki bireylerin evlilik uyum düzeylerinin ise en yüksek olduğu görülmüştür. Literatürle uyuşmayan bu araştırma bulgusunun yaşın ilerlemesiyle çiftlerin birbirlerine olan ilgilerinin azalıyor olabileceğiyle açıklanabilir.

Katılımcı bireylerin yaşına göre evlilik doyumu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark görülmemiştir. Yaşı 20-30 arasında olan, 30-40 arasında olan ve 40 yaş ve üzerinde olan katılımcıların evlilik doyumları benzer bulunmuştur. Literatüre bakıldığında yaşın evlilik doyumu üzerinde etkisinin olmadığı yönünde de araştırmalar bulunmaktadır (Uzel, 2015). Farklı bir çalışmada ise orta yaşta evlilerin yaşı daha genç ve yaşı daha ileri olan evli bireylere oranla daha düşük düzeyde evlilik doyumlarının olduğu sonucuna varılmıştır (Jose ve Alfons, 2007). Araştırma sonucu ile literatürle örtüşmemektedir. Bazı evliliklerin oluşabilecek problemlerden daha az etkilenmiş olması bazı evliliklerin ise evlilikte oluşabilecek problemlerden daha çok etkilenmiş olmasıyla açıklanabilir.

Aleksitimi, yaşa göre bakıldığında aleksitimi ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. 30-40 yaşları arasında olan katılımcıların aleksitimi düzeyinin, yaşı 20-30 arasında olan katılımcılar ile 40 yaş ve üzerinde olan katılımcıların aleksitimi düzeyinden düşük bulunmuştur. Literatüre bakıldığında bazı çalışmalarda yaşın artmasının aleksitimi arttırdığı sonucu bulunmuştur (Fidanoğlu, 2007). Oktay (2010) ve Aygen (2011) tarafından yapılan araştırmalarda, yaş ile aleksitimi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Araştırma sonuçları literatürle örtüşmemektedir. 30-40 yaş aralığında Aleksitimi puanlarının 20-30 yaşa ve 40 yaş üzerine göre düşük bulunması 30-40 bireylerin evlilik sorumluluğunun üstlenilmesi, çocuk sahibi olunmasıyla çocuğa ortak bakım verilmesi dönemine denk geliyor olmasıyla açıklanabilir.

Katılımcıların eğitim düzeyine göre evlilik doyumu ve alt boyutları arasında, anlamlı düzeyde farklılık görülmüştür. İlköğretim ve lise eğitim düzeyinde olan katılımcıların evlilik doyumu, üniversite ve lisansüstü eğitim düzeyinde olan katılımcılardan, anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Bir çalışmada, evli bireylerin eğitimlerine göre evlilik doyumlarını incelediğinde lise mezunlarının en yüksek evlilik doyumunda olduğu, ilköğretim mezunu olanların ise evlilik doyumları en düşük düzeyde bulunmuştur. Üniversite mezunlarının ise evlilik doyumları orta düzeyde bulunmuştur (Çağ ve Yıldırım, 2013). Çalışma literatürü desteklemektedir. Bir başka çalışmada ise eğitim düzeyinin artmasını evlilik doyumunun arttığını göstermektedir. (Yıldız ve Büyükşahin Çevik, 2016). Bu farklılığın nedeni, bireyin eğitim seviyesinin artmasının bireyin eş seçiminde daha rasyonel tercihler yapmasını ve bu durumun da bireylerin evlilik doyumunu arttırdığı düşünülmüştür.

Katılımcıların eğitim düzeyine göre evlilik uyumu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark vardır. İlköğretim ve lise mezunu katılımcıların evlilik uyumları, üniversite ve lisansüstü mezunu olanların evlilik uyumlarından, anlamlı düzeyde düşük olduğu tespit edilmiştir. Avcı ve Kumcağız (2011) tarafından yapılan çalışmada eşlerin eğitim düzeyi arttıkça evlilik uyumlarının da arttığı sonucu bulunmuştur. Farklı bir çalışmada üniversite ve yüksek lisans eğitim düzeyine sahip bireylerin evlilik uyumunun, ilköğretim, lise mezunu olan evli bireylere göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Cirhinlioğlu vd., 2017). Bu araştırmada elde edilen sonuç literatürle örtüşmektedir. Eğitim seviyesi arttıkça evlilik uyum düzeylerinin artma nedeni, eşlerin daha sorunların çözümüne katkıda bulunacak alternatifler geliştirerek uzlaşmaya varabilmesi olabilir.

Araştırmaya katılanların eğitim durumuna göre aleksitimi ve alt boyutları arasında, eğitim durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde fark görülmüştür. İlköğretim mezunu olan katılımcıların aleksitimi düzeyleri, üniversite ve lisansüstünden mezun olan katılımcılardan, lise mezunu olan katılımcıların aleksitimi düzeyleri, üniversite ve yüksek lisans mezunu olan katılımcılardan yüksek bulunmuştur. Edilinen bulgulara göre bireyler lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip oldukça aleksitimi düzeyleri düşmektedir. Bu kapsamda yapılmış olan bir çalışma eğitim seviyesindeki artışın aleksitimi azaldığını göstermektedir (Batıgün ve Büyükşahin, 2008). Farklı bir çalışmada da eğitim düzeyi yükseldikçe, aleksitiminin düştüğü görülmüştür (Yelsma, 2005). Sonuçlar araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Mevcut bulgu, eğitim düzeyindeki artışın eşlerin olaylara farklı bakış açıları geliştirebilme becerilerinin gelişmiş olmasıyla açıklanabilir.

Araştırmaya katılan çiftlerin çalışma durumuna göre evlilik doyumu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmiştir. Çalışan katılımcı çiftlerin evlilik doyumları, çalışmayan katılımcıların evlilik doyumlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yapılmış olan bir çalışmada, iş hayatında olan ve olmayan evli bireylerin evliliklerindeki çatışmaların miktarının birbirinden anlamlı şekilde farklılık gösterdiği bulunmuş ve işi olan evli bireylerin bir işi olmayan evlilere göre evlilik uyumlarının daha iyi düzeyde olduğu görülmüştür (Hoşgör, 2013). Bir diğer araştırmada benzer şekilde bir işte çalışmanın duygusal dengelik ve uyumluluk faktörünün evlilik doyumunu pozitif yönde yordadığı tespit edilmiştir (Roberts vd., 2006). Araştırma literatürle örtüşmektedir. Çalışma hayatı temposunun, evlilik doyumu üzerinde iyileştirici etkisinin olduğu söylenebilir.

Katılımcıların çalışma durumuna göre evlilik uyumu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark vardır. Çalışmayan katılımcıların evlilikte doyum ve evlilikte uyumlarının, çalışan katılımcıların evlilik doyum ve evlilikte uyum düzeylerinde anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Literatüre bakıldığında bir işte çalışan katılımcılarda hayal gücünün, çalışmayan katılımcılara göre yüksek bulunmuştur. Buna göre çalışan bireylerde hayal gücü faktörü düzeyi evlilik uyumunu artırmaktadır (McCrae, 2008). Farklı bir çalışmada da, iş hayatı olan ve iş hayatı olmayan evli çiftlerin evliliklerindeki çatışma miktarının birbirinden anlamlı olarak farklılık gösterdiğini çalışanların, çalışmayanlara göre evliliklerinin daha uyumlu olduğu tespit edilmiştir Hoşgör (2013). Araştırma bulguları literatürle örtüşmemektedir. Bu sonuç, çalışma hayatının bazı çiftlerde zamanla tahammülü ve ilgiyi arttırabileceği bazılarında ise azaltabileceği şeklinde açıklanabilir.

Araştırmaya katılanların çalışma durumuna göre aleksitimi ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark vardır. Çalışan katılımcıların aleksitimi düzeyleri, çalışmayan katılımcılardan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yapılmış bir çalışmada, çalışmayan kadınların çalışan kadınlara oranla aleksitimi düzeyinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Nedenleri ise düşük maddi gelir, düşük eğitim durumu ve sosyal çevrelerinin sınırlı olması olarak görülmüştür (Çilli vd., 2004). Farklı bir çalışma bulgusuna baktığımızda annelerin çalışma hayatlarının olması ile aleksitimi düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir (Aygen, 2011). Araştırma sonuçları örtüşmemektedir. Çalışılan işin zorluk düzeyinin bireylerdeki aleksitimi düzeyini farklılaştırdığı söylenebilir.

Katılımcıların gelir düzeyine göre, evlilik doyumunu ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde farklılık belirlenmiştir. Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların evlilik doyumunun, asgari ücret altında geliri olan katılımcıların evlilik doyumundan anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Asgari ücretin üstü gelire sahip bireylerin aile boyutuna ilişkin puanları geliri olmayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulunmuş, diğer gelir grupları ile asgari ücret üzeri kazananların aile alt boyutu arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatüre baktığımızda, düşük geliri olan bireylerin evlilik doyumlarının orta ve yüksek geliri olanlara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir (Aktürk, 2006). Bir başka çalışmada da benzer şekilde gelir arttıkça bireylerin evliliğinden sağladığı doyum düzeyi artmaktadır sonucuna varılmıştır (Vural Batık ve Kalkan, 2017). Araştırma bulgusu literatürle tutarlıdır.

Çiftler arasında problem oluşturacak konulardan biri olan ekonomik sıkıntıların evlilik doyumunu azaltıcı etkisinin olduğu düşünülebilir.

Araştırmaya katılan bireylerin gelir düzeyine göre evlilik uyumu ve alt boyutları arasında, anlamlı düzeyde fark vardır. Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların evlilik uyumları, geliri asgari ücret düzeyinde ve asgari ücret altında geliri olan katılımcılara göre evlilik uyumları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Literatürde ekonomik gelir düzeyi arttıkça evlilik uyumunun arttığını gösteren çalışmalara rastlanılmıştır (Demir Erbil ve Hazer, 2018). Benzer şekilde literatürde kadınların gelir düzeyi arttıkça eşlerinden şiddet görme oranının da azaldığını ve evlilik uyumlarının arttığını gösteren çalışma mevcuttur (İçli, 2001). Literatür verileri çalışmayla örtüşmektedir. Gelir düzeyi arttıkça evlilik uyumundaki artmasının, ailenin refah seviyesi yükselmesinin aile içi çatışmaları azalattığı söylenebilir.

Araştırmaya katılanların gelir düzeyine göre aleksitim ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark vardır. Asgari ücret üzerinde geliri olan katılımcıların aleksitimi düzeyleri, asgari ücret düzeyinde geliri olan ve asgari ücret altında geliri olan katılımcıların aleksitimi düzeylerinden anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Literatüre baktığımızda Franz vd., (2008) çalışmalarında, aleksitiminin gelir seviyesi düşük olan bireylerde daha yüksek düzeyde görüldüğüne ilişkin bulgular bulunmuştur. Farklı bir başka çalışmada ise gelir düzeyi ile aleksitimi arasında anlamlı bir ilişki olmadığına çalışma mevcuttur (Atasayar, 2011). Araştırma bulgusu literatürle örtüşmemektedir. Ekonomik sorunların bazı çiftlerin ilişkilerini etkileyerek birtakım olumsuzluklara yol açtığı söylenebilir.

Evlilik doyumu ve alt boyutları arasında çocuk durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık tespit edilmiştir. Çocuksuz katılımcıların evlilik doyumları, bir tane çocuklu olan, iki çocuklu olan ve üç ve üzeri çocuklu olan katılımcıların evlilik doyumlarından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Literatüre bakıldığında farklı araştırmalar mevcuttur. Çocuk sayısının artmasının evlilik doyumunu olumsuz etkilediğini gösteren çalışmalar görülmüştür (Madanian ve Mansor, 2013). Ancak Özen'in sosyodemografik birtakım değişkenlerin evlilik doyumuna etkisini incelemiş olduğu çalışmasında çocuk sayısı, evliliğin süresi gibi değişkenlerin evlilik doyumunu yordamıyor olduğu bulgusuna ulaşmıştır (Özen, 2016). Literatürle uyuşmayan bu araştırma bulgusunun, çocuğun bazı evliliklerde ilişkiyi monotonlaştırabilmesiyle açıklanabilir.

Katılımcıların çocuk durumuna göre, evlilik uyumu ve alt boyutları arasında istatistiki olarak anlamlı düzeyde farklılık vardır. Çocukları olmayan katılımcıların evlilik uyumları; bir, iki çocuklu ve üç ve üzeri çocuklu olan katılımcıların evlilik uyumlarından anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalarda çocuk sayısındaki artışın evlilikteki uyumu azalttığı bulunmuştur (Demir Erbil ve Hazer, 2018; Şendil ve Korkut, 2008). Araştırma bulgusu literatürle uyumludur. Çocuk sayısındaki artışın çiftlerin birbirine ayırdığı zamanı azalttığı ekonomik zorlukların ve sorumlulukların artmasının evlilik uyumunu olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılanların çocuk durumuna göre aleksitimi ve alt boyutları arasında anlamlı düzeyde fark gözlenmemiştir. Çocuğu olan ve olmayan katılımcıların aleksitimi düzeyleri benzerdir. Literatürde çocuklarının sayıca artmasının aile içinde yaşanacak iletişim problemlerde artışa sebep olacağı düşünülmektedir (Şahin ve Şahin, 2003). Bu açıdan araştırmamız literatür verileriyle örtüşmemektedir.

Araştırmaya katılanların evlilik uyumu ve alt boyutları ile aleksitimi ve alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı düzeyde ilişki bulunmuştur. Katılımcıların evlilik uyumları arttıkça, aleksitimi düzeyleri anlamlı şekilde azalmaktadır. Literatüre baktığımızda, Epözdemir'in çalışmasında da aleksitimi ve evlilik uyumu ilişkisi incelenmiş ve aralarında negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmüştür. Sonuca göre aleksitimik özellikler arttıkça evlilik uyumu azalmaktadır. Yine aynı çalışmada, evli kadınların aleksitimik özelliklerinin olmasının, hem kadınların hem de eşlerinin evlilik uyumu üzerinde aleksitimik özellikleri olan erkeklere oranla daha belirleyici olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla kadının aleksitimik özelliklerinin olup olmamasının evlilik uyumunda daha belirleyici olduğu sonucuna varılmıştır (Epözdemir, 2012). Çalışma bulgularını destekleyen bir başka çalışmada, erkeklerin aleksitimik özellikleri eşlerinin evlilik uyumu ile ilişkili bulunmazken kadınların aleksitimik özellikleriyle eşlerinin evlilik uyum düzeyleri arasında ilişki tespit edilmiştir (Cordova vd., 2005). Araştırma verileri literatürle örtüşmektedir. Kadınların daha duygusal olmaları beklenebileceğinden, evlilikte duygularını ifade etmekte zorlanması evlilik uyumunu daha olumsuz düzeyde etkileyebileceği açıklanabilir.

Evlilik doyumu ve aleksitimi arasındaki ilişkiye bakıldığında, araştırmaya katılan bireylerin evlilik doyumu ve alt boyutları ile aleksitimi ve alt boyut puanları

arasında negatif yönlü anlamlı düzeyde ilişki olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların evlilik doyumları arttıkça, aleksitimi düzeyleri düşmekte ve evlilik doyumları anlamlı düzeyde artmaktadır. İlgili literatür tarandığında evlilik doyumu ile aleksitimi ile arasında negatif yönlü ilişki tespit eden araştırmalar olduğu görülmüştür (Panahi vd. 2018; Bingölballı, 2020). Bu araştırmada elde edilen sonucun nedeni olarak katılımcıların duygularını anlamlandırmada ve ifade etmede güçlük yaşamalarının çiftlerin evlilik ilişkilerini olumsuz etkilemesine beraberinde evlilik doyumunun düşmesine sebep olabilir.

Araştırmaya katılanların evlilik uyumuyla, evlilik doyumları arasındaki ilişki pozitif yönde anlamlı düzeyde bulunmuştur. Literatürde evlilik uyumunda çiftler evliliklerindeki ortak konularda uzlaşarak hareket etmişse sorunlarını uyum içinde çözebilmişse o evlilik doyum sağlayan evlilik olarak tanımlanmakta ve uyumlu bir evlilikte kadın ve erkeğin doyuma ulaşacağı sonucuna varılmaktadır (Erbek vd., 2005). Evlilik doyumu açısından da kadın ve erkeğin evlilik doyum ve evlilik uyum düzeylerine bakıldığında aralarında pozitif yönlü bir anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Bu sonuç farklı literatür çalışmalarıyla benzeşmektedir (Atçeken, 2014). Araştırma sonuçları literatürle tutarlıdır. Evlilikte uyumun artması evlilikte doyumu arttırdığı söylenebilir.

Evlilik uyumunda, eşlerin evlilik ilişkilerinde yüksek doyuma ulaşması, birbirlerine karşı saygılı davranmaları ve nezaketli olmaları birbirlerine karşı olumsuz tutum içinde olmamaları beklenir (Robles vd., 2014). Evlilikte çiftler arasındaki uyum çiftlerin eş ilişkilerinin değerlendirilmesi yoluyla ve yaeşlerin evliliklerindeki iletişim şekillerinin, bir konudaki çatışma çözme yollarının gözlemlenmesiyle ölçülebilmektedir. Örneğin (Planalp vd., 2019) çalışmalarında ortak anıların paylaşılması, paylaşılan konuya çiftlerin ilgi göstermesi, işbirliği kurması, birbirlerini desteklemesi, iletişimlerinin kalitesi şeklindeki olguları ne düzeyli içerdiği puanlanmıştır. Alanyazındaki birbirindeki farklı tanımlardan görülebileceği gibi evlilik doyumu ve evlilik uyumu kavramları eşlerin ilişki dinamiğinin niteliği, iki bireyin aralarındaki etkileşimin olumlu bir dışavurumu şeklindenitelendirilmektedir. Dolayısıyla evlilik uyumu, eşler arasındaki ilişkiyle ilgili yakından bilgi vermektedir. Benzer şekilde bireyler evlilik ilişkisinde eşlerinin ihtiyaçlarını görmezden kendi istekleri şekilde bireysel hareket ettiklerinde evlilik doyumları ve evlilik uyumları düşük olduğu söylenebilir.

Meksikalı evli çift üzerinde yapılmış bir diğer çalışmada (Wheeler vd., 2017) da çiftlerin uyumsuzluk anlarında çözüme odaklı davranmalarının yüksek evlilik doyumu oluşturacağı gözlenmiştir. Zara ve Yücel (2017) tarafından yapılmış bir çalışmada ise eşlerin pozitif çatışma çözmelerinin evlilik doyumu ve evlilik uyumlarıyla pozitif yönde ilişkiliyken çatışma çözememenin evlilik uyumunu ve evlilik doyumunu olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur. Uğurlu'nun (2003) çalışmasında uyumsuz bir evliliğin evlilikteki çatışmaları arttıracığı ve evlilik doyumunu olumsuz yönde etkileyeceği bulunmuştur. Araştırma bulgularına bakıldığında evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki yüksek ilişki literatür bulgularını desteklemektedir.

Katılımcıların evlilik uyumu, evlilik doyumu, aleksitimi düzeyleri ile alt boyutları arasında negatif yönlü anlamlı ilişkili olduğu bulunmuştur. Katılımcıların evlilik doyumu arttıkça, aleksitimi düzeyleri anlamlı şekilde azalmaktadır. Araştırma bulguları göz önüne alındığında aleksitimik özelliklerdeki artışın evlilik uyumu ve evlilik doyumunu düşürdüğü yani evlilik uyumu ve doyumunu olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Aleksitimi düzeyindeki azalmanın ise evlilik uyumu ve evlilik doyumunu yükselttiği yani evlilik uyumu ve doyumunu olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Alesitimi, evlilik uyumu ve evlilik doyumu arasındaki bu ilişkiden yola çıkılarak evli çiftlerin aleksimitik özellikleri evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerinde yordayıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Bu nedenle aleksitiminin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu yordadığı söylenebilmektedir bir başka deyişle aleksitimi evlilik uyumu ve evlilik doyumunun yordayıcısıdır. Duran ve Hamamcı (2010); eşlerdeki iletişim kısırlığı evlilik uyumunu düşürdüğü ve evlilik doyumunu da olumsuz düzeyde yordadığını tespit etmişlerdir. Eşlerin birbirlerine karşı geliştirecekleri sağlıklı iletişimin ise onları birbirlerine yakınlaştırdığını ve güvenlerini artırdığını belirlemişlerdir. Buluş ve Bağcı, (2016) araştırmalarında bireylerin evlilik uyumluluğunda aile içindeki iletişim kalitesinin belirleyici olduğu olduğu saptanmıştır. Ailede iletişimin nitelikli olması aleksitimik bulguların düşmesine ve dolayısıyla eşlerin mutluluğunu artırdığı sonucuna varılmıştır. Yani aleksitiminin evlilik uyumunu yordadığını tespit edilmiştir. Araştırmaya göre iyi bir iletişim ve duyguların doğru ifade edilmesi çatışmaları gidererek evlilikteki uyuma ve evlilikteki doyuma iyi yönde yansımaktadır. Bu araştırmalar da araştırmamızdaki aleksitiminin evlilik uyumu ve evlilik doyumunu yordadığı bulgularını desteklemektedir.

BÖLÜM VI

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Bu araştırma; aleksitiminin evlilik uyumu ve evlilik doyum düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemektir. Çalışmanın sonuç bölümünde araştırmada verilerin analizi yoluyla elde edilen bulguların bazı sonuçlarına ve bu sonuçlar bağlamında önerilere yer verilmiştir.

Yapılan araştırmada evli bireylerin evlilik uyumu ve evlilik doyumunun aleksitimi ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmaya 384 gönüllü birey katılmıştır. Araştırma sonucuna göre Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu kavramları arasında pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişki tespit edilmiştir. Çiftlerin evlilik uyumlarındaki artışın evlilik doyumunu arttırdığı, evlilik doyumundaki artışın ise evlilik uyumunu arttırdığı sonucuna varılmıştır. Aleksitimi ile Evlilik Doyumu arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evli bireylerde aleksitimi arttıkça evlilik doyumunu azalmaktadır. Aynı araştırmada sonucunda Aleksitimi ve alt boyutları ile Evlilik Uyumu arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evli bireylerde Aleksitimi puanı arttıkça evlilik uyumu azalmaktadır. Ayrıca araştırma sonucunda Aleksitimi ve Evlilik Doyumu arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Evli bireylerde Aleksitimi puanının artması evlilik doyumunu azalmaktadır.

Sosyodemografik değişkenler ile aleksitimi arasındaki ilişkiye bakılmış ve aleksitimi ölçeğinin alt boyutları ve genelinden elde edilen puanların cinsiyete ve yaşa göre karşılaştırılması incelendiğinde, cinsiyet ve yaş değişkenlerinin Aleksitimi ile ilişkisinde anlamlı fark saptanmamıştır. Evlilik doyumunu cinsiyete göre bakıldığında genel puanları ve ölçeğe ait alt ölçek puanlarında fark olmadığı belirlenmiştir. Evlilik doyumunu yaşa göre bakıldığında yaşı 20-30 arasında olan katılımcıların evlilikte doyum puanları, yaşları 30-40 arasındaki ve yaşları 40 ve üzeri katılımcıların Evlilikte doyum puanlarından yüksek bulunmuştur. Evlilik uyumu yaşa göre bakıldığında araştırmaya katılanların yaşına göre Evlilik Uyumu genel puanları ve ölçeğin alt boyutlarıyla ilişkileri arasında istatistik olarak fark bulunmamıştır. Cinsiyetine değişkenine göre Evlilik Uyumuna bakıldığında, genel puanları ile ölçeğin alt boyutları arasında fark bulunmuştur Kadın katılımcıların Evlilikte-iletişim, duygudaşlık, kök ailelerle ilişkiler puanları ile Evlilik Uyum

Ölçeği genel puanları, erkek katılımcıların evlilikte- iletişim, duygudaşlık, kök ailelerle ilişkiler puanları ile evlilik uyum ölçeği puanlarından yüksek bulunmuştur.

Bu bağlamda çalışma sonuçları dikkate alınarak aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

Öneriler

Araştırmacılara Öneriler

- Araştırmanın örneklemini 2022-2023 yılları arasında Diyarbakır İlinde yaşayan 384 gönüllü katılımcı oluşturmuştur. Araştırma, sonuçlarının genellenebilirliği için daha fazla katılımcı ile araştırma tekrar edilmelidir,
- Araştırmanın sosyodemografik değişkenlerinden olan, eğitim düzeyi ile ilgili olarak ilkökul ve üstü düzeyinde olmayan okuryazar olmayan katılımcıları da dâhil edebilecek şekilde uygulama metodları üzerinde çalışılmalıdır.
- Araştırmada kullanılan sosyodemografik değişkenlerin var olan düzeylerini katılımcılar açısından daha kapsayıcı hale getirebilmek amacıyla kullanılan değişkenlere yenileri eklenmelidir.
- Araştırma sonuçlarını genelledebilmek amacıyla etkilemesi ve ya etkilenmesi muhtemel farklı değişkenlerle araştırma tekrar edilmelidir.
- Araştırma değişkenlerinin, sadece evli çiftlerle değil literatüre katkı sağlamak için romantik ilişkiye sahip bireylerle de incelenmelidir.
- Aleksitimi beraberinde aleksitimiyle direkt ilişkili olan ve ya ilişkili olabilecek bazı özelliklerin, boyutlarının (sosyal fobi, kendini açma, somatizasyon, yalnızlık, duygusal zekâ, empatik beceriler vs.) ölçülmesi ve tespit edilebilecek ilişkinin incelenmesi uygulanacak eğitim programlarının ve sağaltım yaklaşımlarının değerlendirilebilmesi açısından fayda sağlayacaktır.
- Araştırma katılımcılara gönüllülük esasına dayalı olarak çevrimiçi biçimde ulaştırılmış ve uygulanmıştır. Araştırmanın daha kontrollü bir ortamda klasik kâğıt kalem testi olarak uygulanmasının sonuçlar üzerindeki etkisinin tespiti için uygulama metodu değiştirilerek de uygulanmalıdır.

Devlete Öneriler

- Aleksitimi düzeyinin yüksek olmasının çiftlerde evlilik uyumu ve evlilik doyumunu olumsuz etkilediği sonucundan yola çıkarak kişilerdeki aleksitimik özelliklerin azalması için devlet tarafından eğitim ve projelerle desteklenmesi önerilmektedir.
- Araştırma sonucunda bulgularan, eğitim düzeyinin aleksimitiyi etkiliyor bulgusundan yola çıkılarak toplumda bu özellikleri gösteren kişilerin doğru ve bilimsel bilgiye ulaşmalarını kolaylaştıracakseminerler vb. bilgilendirme metodlarının ulaşılabilirliği ve sıklığı arttırılmalı bu konuda devlet tarafından bilinç seviyesi yükseltilmelidir.
- Aleksitiminin azalmasının, evlilik doyumu ve uyumunuarttırdığı sonucundan yola çıkarak aleksitimi ile ilgili farkındalık oluşturabilecek meslek profesyonellerinin devlet desteğiyle teşvik edilip yönlendirilmesi önerilmektedir.

Klinisyenlere Öneriler

- Evlilik Uyumunda, cinsiyete göre anlamlı fark saptanmamıştır. Evlilikte empative evlilikte iletişim alt boyutunda kadınların iletişim puanları erkeklere göre anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Eşler arsında iletişim sorunları yaşandığında diğer eş daha anlayışlı ve destekçi bir tutum sergilemeli, çözüm odaklı bir bakış açısıyla hareket edilmelidir.
- Aleksitimi konusundaki farkındalığın arttırılmasının evlilik doyumu ve uyumu üzerindeki pozitif etkisini oluşturmak ve kalıcı hale getirmek amacıyla bu alanda çalışacak meslek profesyonelleri teşvik edilip yönlendirilmelidir.
- Cinsiyet değişkeninde bulunan anlamlı fark dolayısıyla bu durumun muhtemel sebeplerinin araştırılmalı dezavantajlı konumda bulunan cinsiyetteki bireyler ile sağaltım hizmeti yürütülmelidir.
- Evlilik birliği içerisindeki aleksitimik özelliklerler gösteren çiftin/çiftlerin, yakın ilişkiden kaçınma, empatik davranışlarda bulunamama, sağlıklı paylaşımlar yerine daha yüzeysel ilişkilerde bulunma eğilimi gibi sosyal ve ilişkisel güçlükler araştırılabilir.
- Araştırmada bulgularan çalışma durumunun aleksitimi semptomlarını düşürdüğü sonucundan yola çıkarak ilgilimeslek profesyonelleri aracılığıyla çalışmayan çiftin de kendisini değerli hissedeceği çalışmalar yapılarak gerekli psikolojik destekten yararlandırılmasında fayda olabilir.

- Sosyodemografik değişkenlerin anlamlı ve ya istatistiksel olarak anlamlı olmayan sonuçlarından bağımsız olarak her yaş, gelir düzeyi, cinsiyet kategorisindeki ihtiyaç duyan bireye destek sağlanmalı, sunulcak destek sürekli ve ulaşılabilir hale getirilmelidir.

Kaynakça

- Acer, S. (2020). *Ebeveynlik Tutumunun Psikolojik Belirtilere Etkisinde Zihinselleştirmenin, Dayanıklılığın ve Çocukluk Çağı Deneyimlerinin Rolü: Nesiller Arası Bir Çalışma*. [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akgün, R. ve Polat Uluocak, G. (2010). Evlilikte etkili iletişim ve problem çözme: bir toplum merkezindeki kadınlarla gerçekleştirilen grup çalışması. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*. 11(6), 9-22.
- Aktürk, B. E. (2006). *Marital Satisfaction In Turkish Remarried Families: Comparison Among Marital Status, Effect Of Stepchildren and Contributing Factors*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anderson, S. A., Russell, C. S. ve Schumm, W. R. (1983). "Perceived marital quality and family life-cycle categories: A further analysis." *Journal of Marriage and the Family*: 127-139.
- Aslan, S. H. ve ark. (2001). Bir grup üniversite öğrencisinde cinsiyet rollerine göre aleksitimik özelliklerin incelenmesi, *3P Dergisi*, 9, 49-55.
- Atasayar, A. (2011). *Ergenlerin aleksitimik özelliklerinin psikolojik belirtileri ve yaşam doyumları ile ilişkisi*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Atçeken, M. (2014). *Dindarlık, evlilik doyumu ve kişilik özelliklerinin bağışlama ile ilişkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Ateş, R. (2012). Evlilikte ilk yıllar, çatışmalar ve "güç" kavramı. H. Yavuzer (Ed.). *Evlilik Okulu İçinde, Remzi Kitabevi*, İstanbul, 114- 124.
- Avcı, İ. A. ve Kumcağız, H. (2011). Marital Adjustment and Loneliness Status of Women With Mastectomy and Husbands Reactions. *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*; 12, 453-459.

- Aygen, S. (2011). *Otizm tanısı almış çocuk ve ergenlerin annelerinde aleksitimi düzeyinin yordanması*. [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bağcı, T. (2008). *Üniversite öğrencilerinin aleksitimi düzeylerinin bazı değişkenlere göre*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bağlı, M.ve Sever, A. (2005). “Tabulaştırılan/Tabulaşan Kurumun (ailenin) Kurbanlıklar Edinme Pratiği: Levirat ve Sororat”, *Aile ve Toplum*, 2(9).
- Balcı, Y. G. ve Ayrancı, U. (2005). Physical violence against women: evaluation of women assaulted by spouses. *J Clin Forensic Med*, 12(5), 258-263.
- Bankier, B., Aigner, M. ve Bach, M. (2001). Alexithymia in DSM-IV disorder: comparative evaluation of somatoform disorder, panic disorder, obsessive-compulsive disorder anddepression. *Psychosomatics*, 42, 235-240.
- Batıgün A. ve Büyükşahin A. (2008). Aleksitimi: Psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri. *Klinik Psikiyatri*, 11, 105-114.
- Bayer, Ö. (2017). *Evlilik doyumu ve çok boyutlu algılanan sosyal desteğin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Bayraktaroğlu, H., Tezer, M., Beyazıt, U. ve Çakıcı, E. (2017). The Development and Assessment of Psychometric Properties of Near East Marital Adjustment Sclae, *International Journal of Educational Sciences*, 19(2-3), 205-213.
- Bengisoy, A., Özdemir, M. B., Erkıvanç, F., Şahin, S., Çelik İskifoğlu, T. (2019). Bilişsel davranışçı terapi kullanılarak yapılan araştırma makalelerinin içerik analizi 1997-2018. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9, 745-793.
- Berksun, O. ve Sayar, G. (2013). *Aile ve eş terapileri*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Bingölbali, E. (2020). *Evli çiftlerde aleksitimik özelliklerin evlilik doyumuyla ilişkisinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi], İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Birgün, A. (2021). *Sporcuların aleksitimi ve sıkıntıya dayanma düzeyinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi], Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Buluş, M. (2011). Öğretmen adaylarında bireysel farklılıklar perspektifinden amaç yönelimleri, denetim odagi ve akademik basari. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 529-546.
- Buluş, M. ve Bağcı, B. (2016). Evlilik doyumu: Aile yılmazlığı ve etkili iletişim becerilerinin rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Christensen, L. B., Johnson, B. R. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (Çev. Ed. A. Aypay), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Cirhinlioğlu, F. G., Kındap Tepe, Y., ve Cirhinlioğlu, Y. (2017). Psychological distress, self-esteem, and emotional dependency of married individuals as predictors of marital adjustment. *Procedia Computer Science, Budapest*, 120, 164-171.
- Cordova, J., Gee, C., ve Warren, L. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(2), 218–235.
- Çakır, S. (2008). *Evli bireylerin evlilik uyumlarının ana-babalarına bağlanma düzeyleri ve demografik değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*, (Yayımlanmamış doktora tezi), Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Çelik, M.ve İnanç, B. Y. (2009). Evlilik doyum ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu*, [yüksek lisans tezi], Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çilli, A. S. vd. (2004). “Ev Kadınlarında ve Çalışan Evli Kadınlarda Psikolojik Belirtilerin Karşılaştırılması”, *Genel Tıp Dergisi*, 14(1), 1-5.
- Demir Erbil, D. ve Hazer, O. (2018). Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi. *International journal of eurasian education and culture*, 3(5), 99-116.
- Duman, M. (2012). *Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik uyumu ve cinsiyet açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Duran, Ş. ve Hamamcı, Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 87-100.
- Durmuş, E. ve Baba, E.(2014). Evli çiftlerin duygusal zekâ düzeyleri ile evlilik uyumlarının karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 352-369.
- Epözdemir, H. (2012). Aleksitimi: Psikolojik bir semptom mu, yoksa bir kişilik özelliği mi? *Türk Psikoloji Yazıları*, 15(30), 25-33.
- Epözdemir, H. (2012). The effect of alexithymic characteristics of married couples on their marital adjustment. *Journal of Family Psychotherapy*, 23(2), 116–130.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N.ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

- Erbil, D. D. ve Hazer, O. (2015). Çalışan bireylerin evlilik uyumlarının incelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 3(5), 99-116.
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (Kuram ve uygulama)*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Franz, M., Popp, K., Schaefer, R., Sitte, W., Schneider, C., Hardt, J., Decker, O. ve Braehler, E. (2008). Alexithymia in the German general population. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol.* 43(1). 54-62.
- Grabe, H. J., Frommer, J., Ankerhold, A., Ulrich, C., Groger, R., Franke, G. H., ve vd. (2008). Alexithymia and outcome in psychotherapy. *Psychother Psychosom*, 77, 189-194.
- Güleç ve vd. (2009).“Psoriasis Hastalarında Aleksitimi ve Öfke”, *Nöropsikiyatri Arşivi*, 169- 174.
- Güleç, G. (2012). Aile ve Evlilik. Çınar Yenilmez (Ed). *Aile Yapısı ve İlişkileri (1. Basım)* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset tesisleri.
- Güleç, H., Köse, S., Güleç, M. Y., Çitak, S., Evren, C., Borckardt, J., ve vd. (2009). Reliability And Factorial Validity Of The Turkish Version Ofthe 20-İtem Toronto Alexithymia Scale (Tas-20). *Bulletin Of Clinical Psychopharmacology.* 19, 214- 220.
- Günay, S. (2007). *Evlilik çatışması, nedensellik-sorunluluk yüklemeleri, eşlerin evlilik ilişkisinden sağladıkları genel doyuma ilişkin görüşleri ve evliliğe ilişkin değerlendirmeler arasındaki ilişkiler*, [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Hayward, M. ve Zhang, Z. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657.

- Hesse, C., Pauley, P. M. ve Frye-Cox, N. E. (2015) Alexithymia and Marital Quality: The Mediating Role of Relationship Maintenance Behaviors, *Western Journal of Communication*, 79(1), 45-72.
- Hoşgör, E. (2013). *Evli Çiftlerin Öfke İfade Tarzları İle Evlilik Uyumunun İncelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Houser, A. G. (2009). *Evli bireylerin sahip oldukları iletişim çatışması türü, romantik kıskançlık ve duygusal zekâ düzeylerinin evlilik doyumları üzerine etkisi*, [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Humphreys, T. P., Wood, L. M. ve Parker, J. D. A. (2009). Alexithymia and satisfaction in intimate relationships. *Personality and Individual Differences*, 46(1), 43–47.
- Humphreys, T. P., Wood, L. M. ve Parker, J. D. (2009). Alexithymia and satisfaction in intimate relationships. *Personality and Individual Differences*, 46(1), 43-47.
- İçli, T. (2001). Ailede kadına karşı şiddet ve diğerleri, Ankara. *KSSGM Yayınları*.
- Jose, O. ve Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *Journal of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85.
- Kabasakal, Z. ve Soylu, Y. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumunun cinsiyet ve eş desteğine göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 208-214
- Kapuci, O. (2014). *Evli çiftlerin evlilik kalitesi ve bağlanma stillerinin demografik özellikler açısından İncelenmesi*, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, [Yüksek Lisans Tezi], İstanbul.
- Karasar, N. (2011). Araştırmalarda Rapor Hazırlama. Ankara, *Nobel Yay*.

- Kaya, A. G. ve Buğa, A. (2019). Anne Babaların Ebeveyn Davranışlarının ve Evlilik Doyumlarının İncelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(51), 371-410.
- Kemerli, B. ve Çelik, T. (2015). Aleksitimi ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Journal of European Education*, 5, 38-46.
- Kim, H. Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: assessing normal distribution (2)using skewness and kurtosis. *Restorative dentistry ve endodontics*, 38(1), 52-54.
- Kim, Y. S., Lee, W. K. ve Park, S. D. (2011). The Relationship between Attachment Style, Alexithymia, Marital Satisfaction and Depressive Symptoms. *Journal of Korean Neuropsychiatric Association*, 50(5), 362–367.
- Koçak, R. (2003). Üniversite öğrencilerinde aleksitimi ve yalnızlığın bazı değişkenler açısından karşılaştırılması ve aralarındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(19), 15-24.
- Koçak, R. (2002). Aleksitimi: Kuramsal Çerçeve, Tedavi Yaklaşımları ve İlgili Araştırmalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 185-212. doi: 10,1501/Egifak_0000000056.
- Koçak, T. (2014). *Evli çiftlerde ideal benliğe yönelim ile değer benzerliğinin evlilik doyumuyla bağlantısı*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kose, S., Sayar, K., Gulec, H. ve ark. (2005). The Turkish version of the 20-Item Toronto Alexithymia Scale (TAS-20): *reliability, validity, and factorial structure*. *Society of Biological Psychiatry Symposium*, May 19-22, Atlanta, GA.
- Krystal, J. H., Giller, E. L. ve Cichetti, D. V. (1986). Assessment of alexithymia in posttraumatic stress disorder and somatic illnessIntroduction of a reliable measure. *Psychosom Med*, 48, 84-94.

- Kumcağız, H., Demir, Y. ve Yılmaz, M. (2020). Evli Bireylerin Evlilik Uyumu ile İyilik Hali Arasındaki İlişki. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 371-383.
- Levant, R. F., Hall, J. R., Williams, M. C. ve Hasan, T. N. (2009). Gender differences in alexithymia. *Psychology in Men and Masculinity*, 10(3), 190-203.
- MacLean, P. D. (1949). Psychosomatic Disease and The Visceral Brain, *Psychosomatic. Medicine*, 11, 338-353.
- Madanian, L., ve Mansor, S. M. S. S. (2013). Marital satisfaction and demographic traits in an emigrant sample: Rasch analysis. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 107, 96-103.
- Mattila, A. K., Ahola, K., Honkonen T. ve ark. (2007). Alexithymia and occupational burnout are strongly associated in working population. *J Psychosom Res*, 62(6), 657-665.
- P. John, R. W. Robins, ve L. A. Pervin (Eds.), *Handbook of personality: Theory and research*. The Guilford Press, 159-181.
- Motan, İ. ve Gençöz, T. (2007). “Aleksitimi Boyutlarının Depresyon Belirtileri ile İlişkileri”, *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(4), 333-343.
- Nelson, T. A., Goodchild, M. F. ve Wright, D. J. (2022). Accelerating ethics, empathy, and equity in geographic information science. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(19), e2119967119.
- Nichols, W. (2005). Handbook of Couples Therapy. Michele Harway (Ed.), *Life cycle stages*, (28-43). New Jersey: John Wiley.
- Oktay, B. (2010). *Aleksitimi: Bağlanma, kendilik algısı, kişilerarası ilişki tarzları ve öfke değişkenleri açısından bir değerlendirme* [Yüksek Lisans Tezi], Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Oktay, B. ve Batıgün, A. D. (2014). Aleksitimi: Bağlanma, Benlik Algısı, Kişilerarası İlişki Tarzları ve Öfke. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), 31.

- Özalp Türetgen, İ., Ünsal, P. ve Telman, N. (2012). Yöneticiler için liderlik özelliklerini ölçen bir ölçek geliştirme. *Psikoloji Çalışmaları*, 24, 25-44.
- Özen, A. (2016). Value Similarities of Wives and Husbands and Conflict Resolution Styles of Spouses As Predictors of Marital Adjustment Master of Science In The Department of Psychology, The Middle East Technical University, Ankara, 63, (*Unpublished Master Thesis*).
- Panahi, M. S., Hoseinzadeh, A., Razaghpour, M. ve Hosieni, N. (2018). Formulating a model for the relationship between alexithymia, social support, loneliness, and marital satisfaction: Path analysis model. *Journal of family medicine and primary care*, 7(5). 1068.
- Patrick, S. J. (2002). Intimacy, Differentiation, and Marital Satisfaction. Ph. D. Thesis. Department of Counseling, *Adult and Health Education*, Northern Illinois University.
- Planalp, E. M., Van-Hulle, C. A. ve Goldsmith, H. H. (2019). Parenting in context: Marital adjustment, parent affect, and child temperament in complex families. *J Fam Psychol*, 33, 532-541.
- Roberts, B. W., Walton, K. E., ve Viechtbauer, W. (2006). Patterns of mean-level change in personality traits across the life course: A meta-analysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 132(1), 1.
- Robles, T. F., Trombello, J. M., Slatcher, R. B., ve McGinn, M. M. (2014). Marital quality and health: A meta-analytic review. *Psychol Bull*, 140, 140-187.
- Sarı, T. (2012). *Evli bireylerin ebeveyn algıları, otomatik düşünceleri ve bağlanma stillerinin evlilik doyumu ile ilişkisi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Soylu, Y. ve Kağncı, D. Y. (2015). Evlilik uyumunun empatik eğilim, iletişim ve çatışma çözme stillerine göre yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 44-54.

- Suslow, T. ve Jounghonns, K. (2002). Impairments of Emotion Priming Alexithymia. *Personality and Individual Differences, Feb, 32, 541-550.*
- Süler, M. (2017). Çocuk ve ergenlerde bilişsel davranışçı terapi uygulamaları: bir gözden geçirme. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 2, 29-42.*
- Şahin, H. A. ve Şahin, H. G. (2003). An unaddressed issue: domestic violence and unplanned pregnancies among pregnant women in Turkey. *Eur J Contracept Reprod Health Care, 8, 93-98.*
- Şaşıoğlu, M., Gülol, Ç., ve Tosun, A. (2013). *Aleksitimi kavramı. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry, 5(4), 507-52.*
- Şaşıoğlu, vd. (2013). “Aleksitimi Kavramı”, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 5(4), 507-527.*
- Şen, E., ve Oğuz, E. (2017). Psikiyatrik tanı alan bireylerin ve eşlerinin evlilik uyumları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 4(1), 16-24.*
- Şen, S. (2019). *Kadınların çalışma hayatının evlilik doyumuna etkisi: aksaray ili örneği. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.*
- Şendil, G., Korkut, Y., (2008). Evli çiftlerdeki çift uyumu ve evlilik çatışmasının demografik özellikler açısından incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 28(1), 15-35.*
- Şener, A. ve Terzioğlu, G. (2008). Bazı sosyo-ekonomik ve demografik değişkenler ile iletişimin eşler arası uyuma etkisinin araştırılması. *Aile ve Toplum Dergisi, 4(13), 7-20.*
- Şenkal, İ. (2013). *Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve bağlanma biçiminin depresyon ve kaygı belirtileri ile ilişkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,*

- Taşköprü, M. (2013). *Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma veevlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Master's thesis], İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Thenmozhi, S. (2015). Relationship between marital satisfaction, self-efficacy and work engagement among male employees in the ITES sector. *Annamalai International Journal of Business*, 69-73.
- Tosun, C. (2020). *Travma yaşantısına sahip üniversite öğrencisi kadınların demografik özellikleri, kolektif başa çıkma tarzları ve profesyonel psikolojik yardım arama çabaları*. [Doktora Tezi], Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı.
- Tutarel Kışlak, Ş., Çabukça, F. (2002). Empati Ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2, 30-45.
- Tynes, S. R. (1990). Educational heterogamy and marital satisfaction between spouses. *Social Science Research*, 19, 153-174.
- Uçak, D. (2015). *Evli çiftlerin kişilik özelliklerinin evlilik doyumu ile ilişkisinin incelenmesi*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep,
- Uğurlu, O. (2003). *Evli çiftlerde cinsiyet ayrımına ilişkin tutumlar, çatışma yönetim biçimleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki* [Uzmanlık tezi], Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Uzel, A. (2015). *Evlilik ilişkisi içerisinde çiftler arasında cinsel doyumun, evlilik uyumu ve benlik saygısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi*, [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi], Beykent Üniversitesi.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zekâ ve iş doyumu ilişkisi*, [Yüksek Lisans Tezi], Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Vanheule, S., Desmet., M., Meganck, R.ve Bogaerts, S. (2007). Alexitymia and interpersonalproblems. *Journal of Clinical Psychology*, 63(1), 109-117.

- Vest, J. R., Catlin, T. K., Chen, J. J. ve Brownson, R. C. (2002). Multistate analysis of factors associated with intimate partner violence. *Am J Prev Med*, 22(3), 156- 164.
- Villa, M. B., ve Del Prette, Z. A. P. (2013). Marital satisfaction: The role of social skills husbands and wives. *Paidéia Ribeirão Preto*, 23(56), 379-387. doi: 10.1590/1982- 43272356201312.
- Vural Batık, M., ve Kalkan, M. (2017). Evlilikte algılanan sorun çözme becerileri ve evlilik doyumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(5), 2630-2646.
- Wheeler L. A., Updegraff, K. A., Thayer, S. M. (2010). Conflict resolution in Mexican-origin couples: Culture, gender, and marital quality. *J Marriage Fam*, 72, 991-1005.
- Yelsma, P. (2005). Predictors of difficulty of verbal emotional expression: Positive affect, negative affect and self-defeating personality. Unpublished Manuscript.
- Yelsma, P. ve Marrow, S. (2003). An Examination of Couples' Difficulties With Emotional Expressiveness and Their Marital Satisfaction. *Journal of Family Communication*, 3, 41- 62.
- Yeşiltepe, S. S. (2011). *Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi oluş ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*, [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi], Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Yıldız, M. A. ve Baytemir, K. (2016). “Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı”, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 67-80.
- Yıldız, M. A. veBüyükşahin Çevik, G. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumlarının 139 ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 227-242.

Yıldız, S. (2019). *Özel öğrenme güçlüğü tanısı almış 7-12 yaş arası çocukların anne babalarında depresyon, anksiyete ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler*, [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.

Yılmaz, A. (2001). Eşler arasındaki uyum: Kuramsal yaklaşımlar ve görgül çalışmalar. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(4), 48-57.

Zara, A. ve Yucel, F. G. (2017). The effect of projective identification, conflict resolution styles, Şaşıoğlu vd. (2013). "Aleksitimi Kavramı", *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 507-527.

Ekler

Ek-1.

Katılımcı Bilgi Formu

Sayın Katılımcılar;

Yakın Doğu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programında tez çalışması için araştırma yapılmaktadır.

Araştırmada sizlere demografik bilgi formu ve ölçekler sunulacaktır. Araştırmaya katılmanız ve ya katılmamanız tamamen isteğinize bağlıdır. Sizlerden kişisel bilgileriniz istenmeyecek form ve ölçeklerde isminiz yazmayacaktır. Araştırma verileri bireysel değil grup olarak sonuçlandırılacak sonuçlar bireysel olarak değil grup verileri olarak bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır.

Araştırma yaklaşık 30 dakika sürecektir. Araştırmada yaş kısıtlaması olmayıp araştırmaya ilkökul ve üstü eğitim düzeyine sahip evli bireylerin katılımı istenmektedir.

Araştırmayla ilgili herhangi bir sorunuz, görüşünüz ve ya endişeniz olursa bunu çalışmanın araştırmacısı Psikolog Dilan GÜZEL BULAM 'a iletebilirsiniz.

Psikolog Dilan GÜZEL BULAM

Yakın Doğu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Bölümü

Tlf: 0(505) 086 94 35

Mail:

dilannguzell@gmail.com

Lefkoşa

Ek-2.

Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı;

Bu araştırma Doç. Dr. Ezgi ULU danışmanlığında Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Klinik Yüksek Lisans bölümü öğrencisi psikolog Dilan GÜZEL BULAM tarafından evli çiftlerde aleksimitik özelliklerin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisinin incelenmesi amacıyla sürdürülen yüksek lisans tez çalışmasıdır.

Araştırma aracılığıyla toplanan veriler evli çiftlerde aleksimitik özelliklerin evlilik uyumu ve evlilik doyumuyla ilişkisini değerlendirmemiz için kullanılacaktır.

Araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına bağlıdır. Aşağıda bulunan onay kutucuğunu işaretlediğinizde araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul etmiş sayılacaksınız.

Araştırmada sizden kimlik bilgileriniz istenmeyecek verileriniz gizli tutulacak ve yalnızca araştırma kapsamında ulusal/uluslararası akademik toplantılarda veya yayınlarda kullanılacaktır.

Çalışmayı herhangi bir sebeple tamamlamak istemezseniz, ölçeği yarıda bırakıp çalışmayı sonlandırabilirsiniz. Bu durumda sizden toplanan tüm veriler, veri tabanımızdan silinecektir.

Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz olursa aşağıdaki iletişim bilgilerinden bize ulaşabilirsiniz.

Bilime sağlayacağınız katkıya ve katılımınıza teşekkür ederiz.

Araştırma Ekibi: Psikolog Dilan GÜZELBULAM

Tlf: 0 (505) 086 94 35

Mail: dilannguzell@gmail.com

Yukarıda Bilgilerini Okuduğum Araştırmaya Gönüllü Olarak Katılmayı Kabul Ediyorum

Evet

Ek-3.**Sosyodemografik Bilgi Formu****Cinsiyetiniz**

- Kadın
- Erkek

Yaşınız

- 20-30
- 30- 40
- 40-50

Eğitim Durumunuz

- İlkokul-Ortaokul
- Lise
- Lisans
- YüksekLisans

Kaç Yıldır Evlisiniz?

- 0-5
- 5-10
- 10-20
- 20-40

Bir işte çalışıyor Musunuz?

- Evet
- Hayır

Gelir Düzeyiniz

- Gelirim yok
- Asgari ücretin altı

- Asgari ücret
- Asgari ücretin üstü ve fazlası

Sağlık Güvenceniz

- Sgk
- Bağkur
- Diğer

Yaşadığınız Ev

- Kendinize Ait
- Kira
- Ailenize Ait

Çocuk Sayınız?

- Çocuğum yok
- 1
- 2
- 3 ve dahafazla

Kimlerle Yaşıyorsunuz?

- Yalnız yaşıyorum
- Eşimle yaşıyorum
- Eşim ve çocuklarımla yaşıyorum
- Eşim, çocuklarım ve büyükanne/ babayla yaşıyorum
- Diğer

Ek-4.**Toronto Aleksitimi Ölçeği (TAÖ-20)**

Lütfen aşağıdaki maddelerin sizi ne ölçüde tanımladığını işaretleyiniz.

Hiçbir zaman (1), , Her zaman (5) olacak şekilde bu maddelere puanveriniz.

	Hiçbir zaman	Nadire	Bazen	Sık sık	Her zaman
	n				
1-Nehissettiğimi çoğu kez tam olarak bilemem.	1	2	3	4	5
2- Duygularım için uygun kelimeleri bulmak benim İçinzordur.	1	2	3	4	5
3-Bedenimde doktorların bile anlamadığı duyumlar oluyor.	1	2	3	4	5

EK-5.**Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ)**

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili bir takım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.

	hiç uygun değil	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen uygun
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.	5	4	3	2	1
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.	5	4	3	2	1
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.	1	2	3	4	5




Ek-6.**Yakın Doğu Evlilik Uyum Ölçeği (YDEUÖ)**

Aşağıda eşiniz ve evliliğinizle ilgili bazı ifadeler yer almaktadır. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup size ne derece uygun olduğunu ilgili kutucuğa (x) işareti koyarak belirtiniz.

		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğun- lukla	Her zaman
1.	Beni üzen şeyleri eşimle paylaşıyorum				
2.	Evliliğimizde meydana gelen problemlerin çözümünde eşimle ortak karar alırız				
3.	Eşimin olaylar karşısındaki tepkilerini anlarım				

Ek-7.

Ölçek İzinleri


Samet Kose 27.09.2022
 Kime: dilannguzell@gmail.com >  

Ynt: Turkce TAS-20 Olcegi Kullanım İzni

Merhaba Sevgili Dilan,

Elbette, tez çalışmanızda Türkçe TAS-20 ölçeğini kullanmanız beni sevindirir. TAS-20 ölçeğini, validation çalışması makalesini ve Türk toplumu normatif değerleri tablosunu ekte gönderiyorum.

İctenlikle,
Samet Kose

Samet Kose, MD, PhD
Assoc. Prof. of Psychiatry and Neuroscience

On Tue, Sep 27, 2022, 2:29 PM Dilan
Güzel <dilannguzell@gmail.com> wrote:
Merhaba Samet Bey;

Yakın Doğu Üniversitesi Tezli Klinik
Psikoloji Yüksek Lisans öğrenciyim ve tez
aşamasındayım.

Tez konum olarak belirlediğim "Evli çiftlerde
aleksimitik özelliklerin evlilik doyumu ve
evlilik uyumuyla ilişkisinin incelenmesi"
adlı tezimde "Toronto Aleksimiti Ölçeği'nizi
kullanmak istiyorum izniniz olursa

Saygılarımla,

Dilan GÜZEL BULAM

TAÖ-20
Toronto Aleksimiti Ölçeği

Lütfen aşağıdaki maddelerin sizi ne ölçüde tanımladığını işaretleyiniz.
Hiçbir zaman (1)..... Her zaman (5) olacak şekilde bu maddelere puan veriniz.

	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman
1- Ne hissettiğimi çoğu kez tam olarak bilemem.	1	2	3	4	5



hüseyin bayraktaroğlu

Kime: Dilan Güz el >

29.06.2022



Ynt: Ölçek İzni Hk.

Merhaba,

Evlilik uyum kavramını ölçen birisi uyarladığımız diğeri geliştirdiğimiz iki ölçğimiz var. Hangisini kullanmak istediğimizi anlayamadığımdan ikisinin de ölçek formu ve bilgilerini gönderiyorum.

Çalışmanızda kullanmanıza izin veriyorum.

Teşekkür ederim.

Dilan Güz el <dilannguzell@gmail.com> şunları yazdı (29 Haz 2022 09:45):

Merhaba Hüseyin Bey;

Yakın Doğu Üniversitesi Tezli Klinik Psikoloji Yüksek Lisans öğrenciyim ve tez aşamasındayım.

Tez konum olarak belirlediğim "Evli çiftlerde aleksimitik özelliklerin evlilik doyumu ve evlilik uyumuyla ilişkisinin incelenmesi" adlı tezimde "Evlilik Uyum Ölçeği" nizi kullanmak istiyorum izniniz olursa

Saygılarımla,

Dilan GÜZEL BULAM





★ Dilan Güzel

Kime: binanc@cu.edu.tr >

28.09.2022

Ölçek izni Hk.

Merhaba Banu Hanım;

Yakın Doğu Üniversitesi Tezli Klinik Psikoloji
Yüksek Lisans ğrenciyim ve tez ağamasındayım.

Tez konum olarak belirlediğim "Evli iftlerde
aleksimitik özelliklerin evlilik doyumu ve evlilik
uyumuyla iliğkisinin incelenmesi" adlı tezimde
değerli Dr. Metehan ÇELİK ile üzerine alığtığınız
"Evlilik Doyumu leği"nin izni için sizlerden izin
almak istiyorum. Metehan Bey mailime dnğ
yapmadı.

İzniniz olursa leği kullanabilir miyim?

Saygılarımla,

Dilan GÜZEL BULAM

←  Kimden: ★ **YAZGAN İNANÇ, Banu <ba... >**
Kime: ★ **dilannguzell@gmail.com >**
2 Ekim 2022 14:13 

ölçek

Sevgili Dilan,ölçek ektedir,kolay gelsin, 🍀

--

Prof. Dr. Banu Yazgan İNANÇ

Psikoloji Bölümü

İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi

Bahçelievler Kampüsü

Dahili:2248



EVLİLİK DO...İ YENİ.doc
40 KB



dilannguzell@gmail.com Gönderilen Posta Kutusun... 

 ★ **Dilan Güzel**
Kime: Banu YAZGAN İNANÇ >

2.10.2022

Çok teşekkür ederim 🙏
Saygılarımla,

Dilan GÜZEL BULAM

Ek-8.

İntihal Raporu

DİLAN GÜZEL BULAM

ORJİNALLİK RAPORU

% 15	% 13	% 5	% 9
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 4
2	acikerisim.demiroglu.bilim.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
3	acikerisim.karatay.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	% 1
4	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	% 1
5	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	% 1
6	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	% 1
7	Submitted to Istanbul Medipol Āniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
8	Submitted to Yakın Doğu Āniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1
9	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	% 1

Ek-9.

Etik Kurul Onayı



BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

22.11.2022

Sayın Dilan GÜZEL BULAM

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2022/1417 proje numaralı ve **“Evli Çiftlerde Aleksimitik Özelliklerin Evlilik Doğumu Ve Evlilik Uyumuyla İlişkisinin İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Prof. Dr. Aşkın KİRAZ

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Koordinatörü

Ek-10.**Özgeçmiş**

Dilan GÜZEL BULAM; 4 Ocak 1990 yılında Diyarbakır'da doğmuştur. 2008-2012 yılları arasında Fırat Üniversitesi İnsani Ve Sosyal Bilimler Fakültesi Sosyoloji Bölümünü bitirmiştir. 2010-2012 yılları arasında Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi almıştır. 2013 yılında Hasan Kalyoncu Üniversitesinden 450 saat teorik 25 saat süpervisor eğitimlerini alarak Evlilik Ve Çift Terapisi uygulayıcı eğitimini tamamlamıştır. 2013 yılında Kayapınar Rehberlik Ve Araştırma Merkezince düzenlenen, psikoeğitim uygulayıcı eğitimi kurslarına katılarak eğitimlerini tamamlamıştır. 2013 yılında MEB'in düzenlediği 225 saat Rehberlik Hizmet İçi Eğitimini almıştır. 2015 yılında İzgören akademiden Yaratıcı Drama eğitmenliği eğitimi almıştır. 2015-2018 yılları arasında TED Diyarbakır Kolejinde rehber öğretmen olarak çalışmıştır. 2016-2017-2018 yıllarında TED Okulları Uzaktan Eğitim Programlarına katılmış aynı yıllarda TED Üniversitesinde, TED Okulları Pdr eğitimlerinde bulunmuştur. 2018-2022 yılları arasında Doğu Akdeniz Üniversitesi Diyarbakır İl Koordinatörü olarak çalışmalarını devam ettirmiştir. 2023 yılında MEB bünyesinde açılan Uzman Öğretici yetiştirme kurslarına ve sınavına katılarak Uzman Öğretici ünvanı kazanmıştır.

2019 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümünü bitirmiştir. 2021 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans eğitimine başlamıştır.

Mesleki hayatında çeşitli kurumsal vakıf okulları, özel eğitim kurumları, klinik ve üniversite bünyesinde gerek staj gerekse de iş deneyimleri bulunmaktadır. 2021 yılından bu yana Diyarbakır Duru Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezinde görev yapmaktadır.